

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

проєкту містобудівної документації

«Внесення змін до генеральних планів с. Бистриця, с. Поляниця, с. Вороненко с. Яблуниця Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених з детальними планами територій та детальних планів територій за межами населених пунктів з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги»

(Розділ: «Охорона навколишнього природного середовища»)

ТОМ 8 (5)

«Внесення змін до генерального плану сіл Яблуниця, Вороненко Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених із детальним планом території з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги»

Виконавці:

доктор технічних наук
(за спеціальністю 21.06.01-
Екологічна безпека), професор

доктор технічних наук
(за спеціальністю 21.06.01-
Екологічна безпека), професор

кандидат технічних наук,
(за спеціальністю 21.06.01-
Екологічна безпека), доцент

Я. О. Адаменко

Л. М. Архипова

Т. Б. Качала

Івано-Франківськ, 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	5
1.1 Зміст документу державного планування	5
1.2 Основні цілі документу державного планування	10
1.3 Зв'язок проєкту містобудівної документації з іншими документами державного планування	10
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	14
2.1 Характеристика поточного стану навколишнього середовища	14
2.1.1 Клімат і мікроклімат	14
2.1.2 Атмосферне повітря.....	17
2.1.3 Водні ресурси	18
2.1.4 Геологічне середовище.....	19
2.1.5 Земельні ресурси	20
2.1.6 Радіаційний стан	21
2.1.7 Акустичне, теплове, вібраційне та електромагнітне забруднення.....	21
2.1.8 Рослинний світ	21
2.1.9 Тваринний світ	22
2.1.10 Природно-заповідний фонд.....	24
2.2 Демографічні показники та стан здоров'я населення.....	24
2.3 Прогнозні зміни, якщо детальний план території не буде затверджено.....	26
3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ	31
3.1 Характеристика стану довкілля, яке ймовірно зазнає впливу	31
3.1.1 Ймовірний вплив клімат та мікроклімат	32
3.1.2 Ймовірний вплив на стан атмосферного повітря.....	32
3.1.3 Ймовірний вплив на водні ресурси	32
3.1.4 Ймовірний вплив на геологічне середовище та ґрунтовий покрив	33
3.1.5 Ймовірний вплив на земельні ресурси	33
3.1.6 Ймовірний вплив від за шумового, вібраційного, світлового, іонізуючого та теплового навантаження.....	34
3.1.7 Ймовірний вплив на заповідні об'єкти	34
3.1.8 Ймовірний вплив на рослинний світ	34
3.1.9 Ймовірний вплив на тваринний світ	36
3.2 Ймовірний вплив на об'єкти історико-культурної спадщини.....	40
3.3 Ймовірний вплив на життєдіяльність населення та стан його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу.....	41
4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ.....	42
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО	

СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	44
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ	49
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	53
8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИТОЩО)	58
8.1 Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися	58
8.2 Опис здійснення СЕО	59
9. ЗАХОДИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	61
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	64
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ	65
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ НА ДЖЕРЕЛА ВИКОРИСТАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	67
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

Стратегічна екологічна оцінка проєкту містобудівної документації *«Внесення змін до генерального плану сіл Яблуниця, Вороненко Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених із детальним планом території з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги»*, якій є частиною проєкту *«Внесення змін до генеральних планів с. Бистриця, с. Поляниця, с. Вороненко с. Яблуниця Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених з детальними планами територій та детальних планів території за межами населених пунктів з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги»*, яка проведена за усіма вимогами Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з врахуванням думки громадськості.

Виконання стратегічної екологічної оцінки (СЕО) проводиться у відповідності до наступних нормативних актів України:

- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті»;
- Протокол «Про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті» (від 21 травня 2003 р.);
- Наказ №296 Міністерство екології та природних ресурсів України «Про затвердження методичних рекомендацій до здійснення стратегічної екологічної оцінки»,

та містить повний обсяг необхідної інформації згідно п.2 ст.11 Закону України про «Стратегічну екологічну оцінку».

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Проект містобудівної документації «Внесення змін до генеральних планів с. Бистриця, с. Поляниця, с. Вороненко, с. Яблуниця Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених з детальними планами територій та детальних планів території за межами населених пунктів з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» в частині внесення змін до генерального плану сіл Яблуниця, Вороненко Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених із детальним планом території з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги (16-01-11-22/П-ТОМ 5) (далі ПМД) розроблено на підставі рішення Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області 01.11.2022 року №404-21-2022 (Додаток А), а також:

- завдання на розроблення Проекту містобудівної документації «Внесення змін до генеральних планів с. Бистриця, с. Поляниця, с. Вороненко, с. Яблуниця Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених з детальними планами територій та детальних планів території за межами населених пунктів з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги»;
- генеральних планів населених пунктів Вороненко, Яблуниця Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області;
- вихідних матеріалів та матеріалів топогеодезичних вишукувань (інженерно-геодезичні вишукування території проектування виконані ФОП Керкер В.Б. м. Івано-Франківськ, 2022 р.), наданих Замовником.

Відповідно до ст. 2 пп 4. Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» документація державного планування підлягає стратегічній екологічній оцінці в порядку, встановленому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

1.1 Зміст документу державного планування

Склад та зміст детального плану визначає ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні». При проектуванні документу державного планування враховані також вимоги ДБН А.2.2-3-2014 «Склад та зміст проектною документації на будівництво», ДБН.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні», ДБН Б.2-12:2019 «Планування і забудова територій», ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів», ДБН В.2.3-4:2015 «Споруди транспорту. Автомобільні дороги», ГБН В.2.3-218-007:2012 «Екологічні вимоги до автомобільних доріг. Проектування», ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів», ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги», ППБУ «Правила пожежної безпеки в Україні» та інших чинних нормативних документів згідно з переліком, затвердженим Міністерством розвитку громад та територій України.

Детальний план території після його затвердження є основним документом, який регламентує розміщення об'єктів містобудування, відведення земельних ділянок для будівництва, благоустрій території, прокладку інженерних мереж тощо, котрий розробляється на виконання вимог статті 19 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Основним об'єктом екологічного оцінювання, що проходить процедуру СЕО є документ державного планування – проект містобудівної документації «Внесення змін до генеральних планів с. Вороненко, с. Яблуниця Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених з детальними планами територій та детальних планів території за межами населених пунктів з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» (16-01-11-22/П-ТОМ 5).

Автомобільна дорога зазначена в даній містобудівній документації відображена на схемі планування Івано-Франківської області затвердженій рішенням обласної ради сьомого демократичного скликання (шістнадцята сесія) від 30.06.2017 року № 548-16/2017. Статус даної дороги – регіональна.

Автомобільна дорога відноситься до III-ої категорії з розрахунковою перспективною інтенсивністю руху 2500-5000 авт./добу згідно до технічної класифікації автомобільних доріг (ДБН В.2.3-4:2015 «Споруди транспорту. Автомобільні дороги»), а також до третього (екологічного) класу автомобільних доріг відповідно до ГБН В.2.3-218-007:2012 «Екологічні вимоги до автомобільних доріг. Проектування».

Територія опрацювання містобудівної документації розташована в південно-західній частині Івано-Франківської області на території Поляницької сільської ради Надвірнянського району. Напрямок автомобільної дороги проходить через три населених пункти с. Бистриця, с. Поляниця, с. Яблуниця (в складі якого с. Вороненко):

- в межах с. Бистриця – 5,4 км;
- за межами с. Бистриця – 9,3 км;
- за межами с. Поляниця – 1,9 км;
- в межах с. Поляниця – 13,3 км;
- в межах с. Яблуниця, Вороненко – 10,2 км.

В межах території проектування потрапляють ділянки або їх частини з різним цільовим призначенням: сільськогосподарського та лісогосподарського призначення, а також землі житлової та громадської забудови, землі водного фонду та землі промисловості, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення та формою власності: державна, комунальна, приватна.

За проектом пропонується вилучення земельних ділянок у державну власність, за процедурою згідно діючого законодавства України.

Інженерна підготовка та захист території

Існуючий стан

Інженерна підготовка території – це комплекс заходів щодо забезпечення придатності території для будівництва, захисту їх від несприятливих і антропогенних явищ та поліпшення екологічного стану.

Інженерна підготовка території здійснюється з метою створення умов для будівництва доріг і проїздів.

Комплекс заходів з інженерної підготовки території визначається на підставі інженерно-будівельної оцінки території з урахуванням функціонального зонування та прогнозу екологічних змін природного навколишнього середовища.

Схема інженерної підготовки та захисту території розроблена на основі матеріалів плану топографічного знімання у системі координат УСК-2000, М 1:2000.

Схему інженерної підготовки території розроблено і виконано відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019, ДБН Б.1.1-15:2021, ДБН В.2.5-75:2013 та ДБН В.2.3-5-2018.

Схема інженерної підготовки та захисту території розроблена на основі топографічного знімання масштабу 1:2000.

Проектні пропозиції

За результатами обстеження території, аналізу природних умов, вивчення наявного картографічного матеріалу, а також враховуючи планувальних рішення та перспективи розвитку території визначився комплекс заходів з інженерної підготовки та захисту території.

Для будівництва автомобільної дороги на території Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області передбачено виконання наступних заходів:

- підсіпка території;
- відведення дощових та талих вод системою дощової (зливної каналізації).

Загалом довжина автошляху по населеним пунктам Яблуниця та Вороненко становить 10,2 км. Автомобільна дорога розділена на 2 ділянки існуючою автомобільною дорогою національного значення Н-09. На рис. 1.1 схематично представлений профіль проєктної автомобільної дороги в межах населених пунктів Вороненко та Яблуниця.

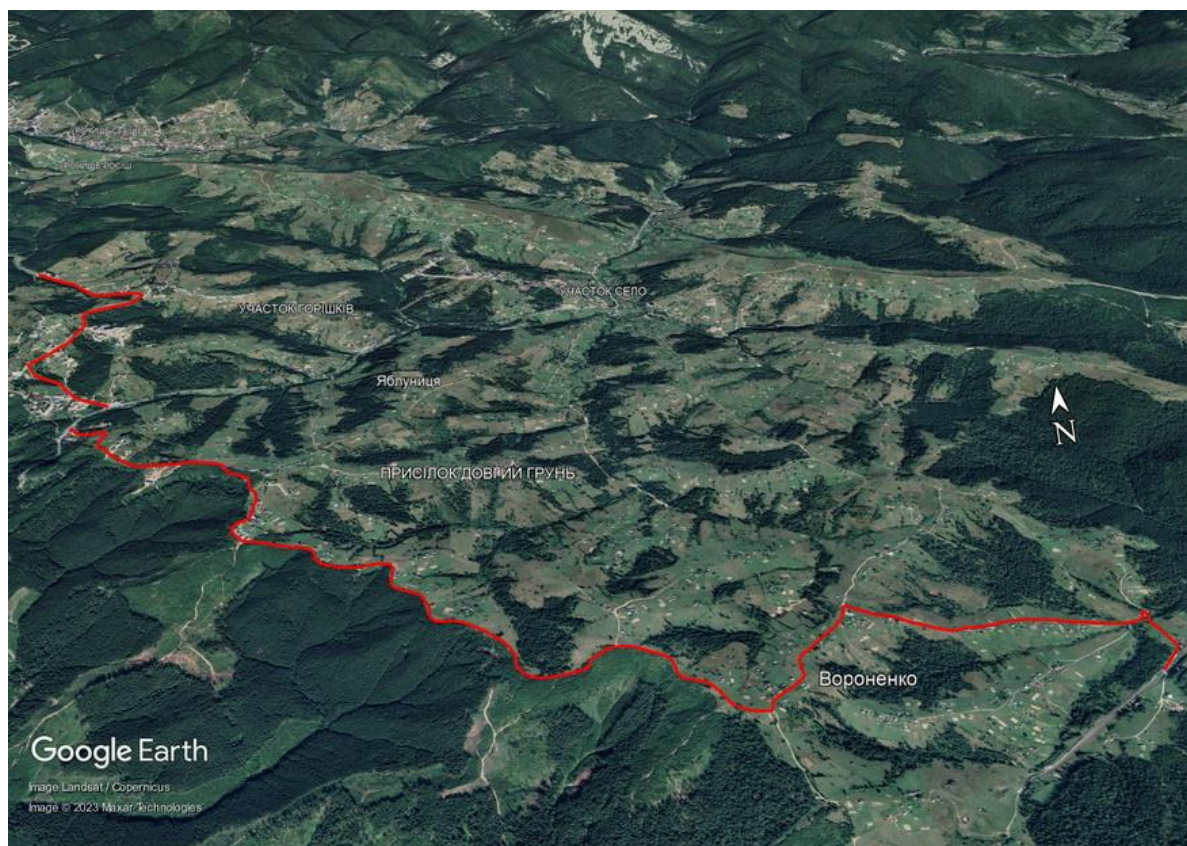

Рис. 1.1 – Схематичне розташування об'єкту планованої діяльності

На даний час розподіл земель за формами власності території проєктування наступний:

- приватна форма власності (100) – 33,6%;
- комунальна форма власності (200) – 50,0%;
- державна форма власності (300) – 16,4%.

В межах проєктної території знаходяться землі сільськогосподарського та лісгосподарського призначення, а також землі житлової та громадської забудови і землі водного фонду, а також землі промисловості, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Тип права користування – землі надані у оренду та постійне користування. За видами угідь (згідно з Класифікацією видів земельних угідь) територія проєктування поділяється наступним чином (рис. 1.2).

ПМД передбачені території приватної форми власності (75 земельних ділянок), необхідних для розміщення об'єктів проєктування, щодо яких відповідно до закону може здійснюватися примусове вилучення земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності загальною площею вилучення 3,7388 га. Також, одна земельна ділянка державної форми власності площею 0,0061 га (на даний час територія використовується під телерадіотранслятор) та сім ділянок державної форми власності лісгосподарського призначення (землекористувач – філія «Ворохтянське лісове господарство» ДП «Ліси України») загальною площею 1,4565 га, для яких також може здійснюватися примусове вилучення. Загальна площа земельних ділянок, сформованих за результатами розроблення планувальних рішень складає 5,8155 га.

Креслення генплану розроблено з урахуванням існуючої містобудівної ситуації. Проєктний план розроблено в межах представленої топографічної зйомки.

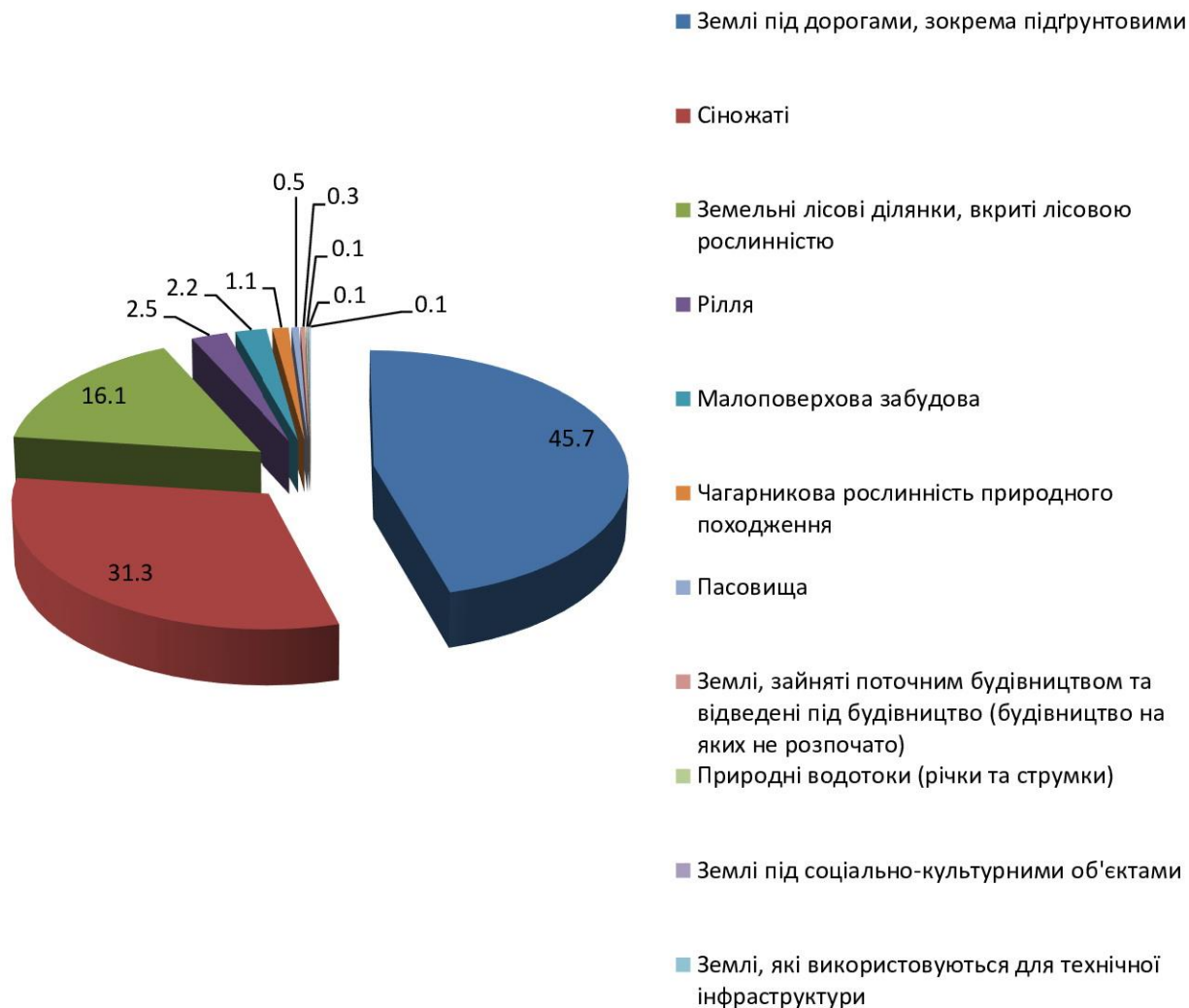

Рис. 1.2 – Розподіл угідь в межах території проектування

На охопленій проектом території запроєктовані зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції автомобільної дороги на землі «12.04 Для розміщення та експлуатації будівель і споруд автомобільного транспорту та дорожнього господарства» державної власності.

Траса автомобільної дороги на ділянці від с. Бистриці до автомобільної дороги національного значення Н-09 прокладена у відповідності до схеми планування території Івано-Франківської області затвердженій рішенням обласної ради сьомого демократичного скликання (шістнадцята сесія) від 30.06.2017 року № 548-16/2017.

Траса автомобільної дороги на ділянці від дороги національного значення Н-09 до перевалу «Яблонецький», по території с. Яблуниця та с. Вороненко, яке адміністративно-територіально знаходиться в складі с. Яблуниця, залишається в існуючих межах відповідно сформованої містобудівної ситуації та затвердженого генерального плану с. Яблуниця.

Проектні рішення детального плану виконані з врахуванням містобудівної документації вищого рівня, відповідно до «Схеми планування території Івано-Франківської області». Разом з тим, проектантом враховані вихідні дані щодо напрямку проходження автомобільної дороги.

Основні техніко-економічні показники проекту містобудівної документації «Внесення змін до генерального плану сіл Яблуниця, Вороненко Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених із детальним планом території з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» представлені у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Основні техніко-економічні показники об'єкту проектування

№ п/п	Показники	Величини в одиницях виміру
1	Площа ділянки в межах проектування (по всій протяжності дороги)	77,2 га
2	Площа ділянки проектування в межах с. Яблуниця, с. Вороненко	11,0 га
3	Характеристика будівництва (нове будівництво, реконструкція, капітальний ремонт, технічне переоснащення), тривалість експлуатація	нове будівництво, реконструкція
4	Статус дороги	регіональна
5	Категорія дороги	III кат.
6	Розрахункова швидкість руху	50 км/год.
7	Протяжність автомобільної дороги (загальна)	40,1 км
8	Протяжність дороги по с. Яблуниця, с. Вороненко	10,2 км
9	Ширина проїзної частини	2×3,50 м
10	Ширина укріпленої смуги	2×0,5 м
11	Ширина узбіччя	0,5-1,50 м
12	Ширина спільної велосипедно-пішохідної доріжки	2×3,0 м

Рішення щодо проектної діяльності та використання земельних ділянок приймаються з урахуванням планувальних обмежень, які діють у межах зон та поширюються на всі будинки, споруди, земельні ділянки, інші об'єкти нерухомості цих зон незалежно від форм власності.

За рівнем впливу на навколишнє середовище автомобільну дорогу оцінюють в межах прилеглих до проїзної частини територій, на які поширюється прямий чи опосередкований вплив спроектованого об'єкту. Їх розділяють наступним чином: смуга впливу, захисна смуга та резервно-технологічна смуга. Орієнтовні розміри таких смуг наведені у табл. 1.2 (згідно до ГБН В.2.3-218-007:2012 «Екологічні вимоги до автомобільних доріг. Проектування»).

Таблиця 1.2 – Орієнтовні розміри смуг впливу

Найменування прилеглої території, що зазнає впливу дороги	Відстань від краю проїзної частини для доріг III екологічного класу, м
Смуга впливу	600
Захисна смуга	60/30
Резервно-технологічна смуга	7,5

Примітка. У чисельнику наведені дані при умові вільного поширення впливу, в знаменнику – за умов наявності перешкод у вигляді рельєфу, забудови, лісу та зелених насаджень, які займають за шириною площу не менше ніж половина смуги

Для виконання вантажно-транспортних та будівельно-монтажних робіт планується використовувати автотранспорт підрядника.

Будівельно-монтажні роботи планованої діяльності виконуватимуться на основі проекту організації будівництва згідно з діючими нормами ДБН В.2.3-4:2015 «Споруди транспорту. Автомобільні дороги», ДБН А.3.1-5-2016 «Організація будівельного виробництва», ДСТУ Б А.3.1-22:2013 «Визначення тривалості і будівництва об'єкту», ДБН А.3.2-2-2009 «Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека у будівництві. Основні положення (НПАОП 45.2-7.02-12)».

Матеріально-технічне забезпечення об'єкта та організація транспортування, складування і зберігання матеріалів, конструкцій і обладнання повинно здійснюватися згідно ДБН А.3.1-5-2016 «Організація будівельного виробництва». Джерела, з яких одержуються основні матеріали, конструкції та устаткування, визначаються організаціями, які займаються комплектацією, та замовником будівництва. Всі будівельні і монтажні роботи

передбачається виконувати з максимальним використанням типових технологічних карт будівельних процесів.

1.2 Основні цілі документу державного планування

Метою розробки даної містобудівної документації є уточнення планувальної структури території, зміна функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги.

Основні завдання ПМД:

- визначення майбутніх потреб переважних напрямів використання території;
- урахування державних, громадських і приватних інтересів під час планування забудови та іншого використання територій;
- визначення меж функціональних зон, пріоритетних та допустимих видів використання і забудови територій;
- формування планувальної структури та просторової композиції забудови;
- визначення територій, що мають будівельні, санітарно-гігієнічні, природоохоронні та інші обмеження їх використання;
- належна та ефективна функціонально-планувальна організація території проектування з урахуванням існуючих та перспективних планувальних обмежень, а також визначення майбутніх потреб переважних напрямів використання території.

1.3 Зв'язок проекту містобудівної документації з іншими документами державного планування

Даний проект виконано відповідно до вимог діючих нормативно-правових актів України: Земельного Кодексу України, Водного Кодексу України, Лісового Кодексу України, Законів України «Про основи містобудування», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про охорону навколишнього середовища», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про охорону земель», нормативно-правових актів та нормативно-методичних положень Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України, а також під час проектування враховано вимоги документів державного планування:

- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»;
- ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів»;
- ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні»;
- ДБН В.2.3-4:2015 «Споруди транспорту. Автомобільні дороги»;
- ГБН В.2.3-218-007:2012 «Екологічні вимоги до автомобільних доріг. Проектування»;
- ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів»;
- ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва»;
- ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій»;
- ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія»;
- ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди»;
- ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування».

Передумови для прийняття проектних рішень в даній містобудівній документації визначає зв'язок ДДП з стратегіями та концепціями на загальнодержавному та регіональному рівні:

1) Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року.

Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на

чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

Основні цілі Стратегії:

- формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;
- забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України;
- забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України;
- зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення;
- удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Даний проєкт відповідає цілям Стратегії та спрямований на зниження екологічних ризиків під час виконання рішень ПМД з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення.

2) Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року

Метою Стратегії є створення інтегрованого до світової транспортної мережі безпечно функціонуючого та ефективного транспортного комплексу України, задоволення потреб населення у перевезеннях та покращення умов ведення бізнесу для забезпечення конкурентоспроможності та ефективності національної економіки.

Реалізація Стратегії сприятиме наближенню України до ЄС, оскільки вона стосується запровадження Угоди про асоціацію та створення умов, які сприятимуть поступовій інтеграції України у внутрішній ринок ЄС; підвищенню якості надання транспортних послуг, ефективному впровадженню адміністративної реформи, боротьбі з корупцією, прозорості прийняття рішень, чіткому розмежуванню функцій та розподілу повноважень між органами виконавчої влади та суб'єктами господарювання, забезпеченню створення рівних умов для надання транспортних послуг.

Для впровадження Стратегії будуть виконані завдання за такими основними напрямками:

- конкурентоспроможна та ефективна транспортна система;
- інноваційний розвиток транспортної галузі та глобальні інвестиційні проєкти;
- безпечний для суспільства, екологічно чистий та енергоефективний транспорт;
- безперешкодна мобільність та міжрегіональна інтеграція.

Даний документ державного планування відповідає основним напрямкам Стратегії та спрямований на підвищення рівня екологічної безпеки на транспорті, а саме:

- забезпечення проведення стратегічної екологічної оцінки під час розроблення планів та програм розвитку транспортної галузі, зокрема забезпечення під час планування, проєктування та будівництва об'єктів транспортної інфраструктури опрацювання альтернативних варіантів з метою недопущення чи мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище, збереження лісів, територій та об'єктів природно-заповідного фонду, включаючи будівництво спеціальних переходів і захисних огорожень у місцях міграції диких тварин;

- відновлення, охорона та використання захисних лісових насаджень у смугах відведення автомобільних доріг та залізниць як складової екологічної мережі.

3) Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року.

Метою Концепції є вдосконалення державної політики у сфері зміни клімату для досягнення сталого розвитку держави, створення правових та інституційних передумов для забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку за умови економічної, енергетичної та екологічної безпеки і підвищення добробуту громадян.

Концепція визначає підстави для розроблення проєктів законів та інших нормативно-правових актів, стратегій та планів заходів щодо їх реалізації для різних складових державної політики у сфері зміни клімату.

Основними напрямками реалізації Концепції є:

- зміцнення інституційної спроможності щодо формування і забезпечення реалізації державної політики у сфері зміни клімату;

- запобігання зміні клімату через скорочення антропогенних викидів і збільшення абсорбції парникових газів та забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку держави;

- адаптація до зміни клімату, підвищення опірності та зниження ризиків, пов'язаних із зміною клімату.

ПМД враховує специфіку питань впливу на клімат, а саме негативні наслідки, що збільшують викиди та зменшують поглинання парникових газів та наслідки, що передбачають збільшення поглинання парникових газів внаслідок виконання документа державного планування.

4) Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки

Мета Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки полягає у забезпеченні добробуту та високої якості життя теперішнього і майбутніх поколінь в умовах розвитку конкурентоспроможної та інноваційної економіки на засадах збереження культурних традицій, природних особливостей та переваг краю.

Основними стратегічними цілями Стратегії є:

- конкурентоспроможна економіка на засадах смарт-спеціалізації;

- розвиток інфраструктури області;

- створення комфортних та безпечних умов проживання на території Івано-Франківської області.

Даний ПМД відповідає завданню Стратегії 2.1.1. «Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт мостів і автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення» та спрямований на сферу реалізації «капітальний ремонт мостів і автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення, що перебувають в аварійному стані, а також покращення їх експлуатаційних показників».

5) *Схема планування території Івано-Франківської області* (затверджена рішенням Івано-Франківської обласної ради сьомого демократичного скликання (шістнадцята сесія) від 30.06.2017 року № 548-16/2017). Схема розроблена на розрахунковий термін – 2036 рік.

Схема планування території Івано-Франківської області – є складовою частиною системи державного регулювання соціально-економічного розвитку та пропонується, як дієвий інструмент реалізації довгострокової політики розбудови території області.

Схема визначає:

- принципів рішення з функціонального зонування території за видами переважного використання,

- планувальну організацію території,

- комплексне розміщення основних об'єктів промисловості, транспорту та інженерної інфраструктури,

- систему захисту населених пунктів від небезпечних геологічних і гідрогеологічних процесів,

- критерії охорони навколишнього природного середовища та культурної спадщини,

- формування екологічної мережі.

У Схемі визначені перспективні напрямки, зокрема щодо розміщення нових виробничих та обслуговуючих підприємств, використання можливостей ресурсного потенціалу області, розвитку рекреаційно-оздоровчої та туристичної галузі.

Даний ПМД відповідає «Схемі планування території Івано-Франківської області», а саме у Графічному Додатку «Схема транспорту, М 1:100 000» (арх. № 190254) проєктна дорога нанесена в межах зони охоплення ПМД.

6) *Регіональна цільова програма розвитку туризму в Івано-Франківській області на 2022-2027 роки*

Метою Програми є перетворення туризму на один із провідних секторів економіки області, формування конкурентоспроможного на національному та міжнародному ринках туристичного продукту для потреб розвитку внутрішнього і в'їзного туризму.

Основними стратегічними завданнями Програми є:

- збільшення кількості туристів і екскурсантів;
- зростання надходжень до бюджетів всіх рівнів від надання туристичних послуг суб'єктами туристичної діяльності;
- розвиток туристичної та придорожньої інфраструктури;
- розвиток і диверсифікація туристичного продукту;
- зростання зайнятості населення в туризмі та супутніх галузях економіки;
- маркетинг туризму області, її територій і громад;
- розвиток міжрегіонального і міжнародного співробітництва.

Програмою визначаються такі пріоритетні напрями розвитку туризму:

- розвиток туристичної інфраструктури і навігації;
- збереження і управління природною та культурною спадщиною;
- створення і підтримка конкурентоспроможних туристичних та курортних продуктів/атракцій;
- розширення мережі туристично-інформаційних центрів;
- забезпечення сталості туризму шляхом зменшення негативного антропогенного впливу на довкілля, туристичну привабливість територій;
- розвиток державно-приватного партнерства і кластерних ініціатив;
- підвищення кваліфікації кадрів у сфері туристичної індустрії;
- промоція туристичного потенціалу;
- проведення статистичних, маркетингових, соціологічних та інших досліджень у сфері туризму та курортів;
- реалізація міжрегіональних і транскордонних проєктів у сфері туризму та курортів.

Даний ПМД відповідає наступним заходам Програми (див. «Додаток до регіональної цільової програми розвитку туризму в Івано-Франківській області на 2022-2027 роки»):

- № 1.1 – Сприяння реалізації великих інфраструктурних проєктів у сфері туризму;
- № 1.3 – Інфраструктурне облаштування рекреаційних територій та об'єктів;
- № 1.4 – Інфраструктурне облаштування територій, об'єктів рекреаційного призначення у межах територій та об'єктів природно – заповідного фонду, у лісових і паркових зонах.

Внесення змін до генерального плану сіл Яблуниця, Вороненко Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених з детальним планом території з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги розроблено з урахуванням прогресивних технологій, ефективного використання території, чіткого функціонального зонування, автомобільних і пішохідних потоків, створення нормативних умов для функціонування комплексу. Таки зміни забезпечать позитивні умови для розвитку місцевих громад (с. Яблуниця, с. Вороненко) у гірських районах Надвірнянського району Івано-Франківської області, що в свою чергу підвищить рівень життя населення, розв'язання соціально-економічних проблем та перспективний розвиток туризму.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Для стратегічного екологічного оцінювання планованої діяльності використана інформація про існуючі екологічні обмеження на території проєктування та інші її особливості, які враховані при плануванні господарської діяльності, в тому числі про наявність на території реципієнтів, які можуть виявитися особливо чутливими до потенційно можливих впливів реалізації даного проєкту містобудівної документації.

2.1 Характеристика поточного стану навколишнього середовища

Характеристика поточного стану довкілля сформована на основі загальних даних, що є у відкритому доступі, таких як: «Екологічний паспорт Івано-Франківської області», «Регіональна доповідь про стан навколишнього середовища Івано-Франківської області», статистичної інформації щодо стану навколишнього середовища від ГУ статистики в Івано-Франківській області, даних відповідних ДБН, ДСП, карт та схем і т.д. Кліматична характеристика сформована на основі даних Івано-Франківського обласного центру з гідрометеорології. Характеристика рослинного і тваринного світу, заповідних об'єктів подана за результатами досліджень Карпатського національного природного парку (КНПП) та природного заповідника «Горгани».

За картографічними даними України «Екологічний стан» (<https://geomap.land.kiev.ua/ecology-13.html>) умови проживання населення в регіоні від сприятливих до помірно сприятливі. Для оцінки екологічних умов проживання населення використано показники територіальної концентрації виробництва, господарської освоєності земель, густоти населення, забруднення природного середовища, природних умов (ступеня ураженості території несприятливими природно-антропогенними процесами).

Територія проєктування розташована поза межами зон суттєвих екологічних впливів на навколишнє середовище і знаходиться у відносно сприятливих екологічних умовах. Ступінь забрудненості території (за кратністю сумарних допустимих величин) визначений як нижче середнього (< 0,50).

Село Яблуниця розташоване у межах Карпатського національного природного парку. На південно-західній околиці села знаходиться Яблуницький перевал, на межі Закарпаття та Івано-Франківщини. Географічні координати – 48°18'58"пн. ш. 24°30'12"сх. д. Відстані: до обласного центру (м. Івано-Франківськ) – 93 км, до районного центру (Надвірна) – 55 км, Яремче – 36 км. Транспортна інфраструктура: у центрі села розташована автобусна зупинка, ще дві – на околицях села; найближча залізнична платформа – Татарів (за 8 км). Населення – 1986 осіб. Площа – 4,496 км².

Село Вороненко розташоване на півдні Надвірнянського району на межі Івано-Франківської та Закарпатської областей. В с. Вороненко знаходиться проміжна залізнична станція 5-го класу Івано-Франківської дирекції залізничних перевезень Львівської залізниці на лінії Делятин – Ділове між станціями Ворохта (6 км) та Ясіня (16 км).

Територія опрацювання містобудівної документації розташована в південно-західній частині Івано-Франківської області на території Поляницької сільської ради Надвірнянського району.

Еколого-містобудівне обґрунтування перспективного розвитку території проєктування сформовано на основі характеристики стану окремих складових навколишнього природного середовища.

2.1.1 Клімат і мікроклімат

Фізико-географічні умови території є типовими для високогір'я середньоєвропейської частини континенту.

Територія оцінювання розташована у прохолодній, помірно-холодній висотно-кліматичних зонах.

За даними сніголавинної станції Пожижевська, яка розташована у смт Ворохта Яремчанської міської ради Івано-Франківської області, дані якої є характерними і для вищевказаної території простягання дороги метеокліматичні характеристики наступні:

1. Коефіцієнт стратифікації атмосфери, $A = 200$;
2. Середньорічна температура повітря – плюс $2,7^{\circ}\text{C}$;
3. Абсолютний мінімум температури повітря – мінус $28,5^{\circ}\text{C}$, спостерігався в січні 1963 року;
4. Середня температура повітря найбільш холодного місяця (січень) – мінус $6,4^{\circ}\text{C}$;
5. Середня (із абсолютних мінімумів) мінімальна температура повітря (січень) – мінус $18,1^{\circ}\text{C}$;
6. Абсолютний максимум температури повітря – плюс $27,6^{\circ}\text{C}$, спостерігався в серпні 1998 року;
7. Середня температура повітря найбільш теплого місяця (липень) – плюс $11,2^{\circ}\text{C}$;
8. Середня (із абсолютних максимумів) максимальна температура повітря (липень) – плюс $21,4^{\circ}\text{C}$;
9. Кількість опадів за рік – 1423 мм;
10. Добовий максимум опадів – 98 мм, спостерігався в червні 1969 року;
11. Середньомісячна відносна вологість повітря найбільш холодного місяця (січень) – 77% ;
12. Середньомісячна відносна вологість повітря найбільш теплого місяця (липень) – 79% .

Середньо багаторічні дані метеокліматичних характеристик по сніголавинної станції Пожижевська наведені в табл. 2.1. Кліматичні умови місцевості повністю відповідають високогірній зоні. Це помірно-континентальний клімат з особливостями високогірного. Для нього характерні холодні зими і відносно прохолодне літо. Річна сумарна радіація складає близько $100-110$ ккал/см². В сумі за рік ефективно випромінювання перевищує 32 ккал/см², що становить близько 40% увібраної радіації. Радіаційний середньорічний баланс складає близько $40-45$ ккал/см². Період з негативним значенням радіаційного балансу продовжується з другої декади листопада до середини лютого. Крім радіаційного режиму, клімат території формується під впливом циркуляції повітря у атмосфері та в залежності від орографічних особливостей.

Відмічається чітка повторюваність переважаючих напрямків вітрів – південно-західні (табл. 2.2). Швидкість вітрів помірна (близько $3,8-7,8$ м/с), іноді сягає до 40 м/с і більше (табл. 2.3).

В цілому, клімат району помірно-континентальний. Зима – помірно-холодна з морозами від -8°C до -15°C (в суворі зими температура опускається до -28°C). Літо – помірно-тепле, переважно з ясною погодою. Денні температури: $+12^{\circ}\text{C}$ до $+20^{\circ}\text{C}$, рідше спостерігається перевищення цих меж до $+27^{\circ}\text{C}$. Літні опади – у вигляді дощів із грозами.

Середньорічна температура складає $+ 2,7^{\circ}\text{C}$, а часті перезволожені вітри обумовлюють додаткову і навіть надлишкову природну зволоженість з середньорічною кількістю опадів близько $1200-1400$ мм/рік, а в окремі роки понад 1500 мм/рік (табл. 2.4).

У документі державного планування прийнято наступні кліматичні умови:

- Кліматичні умови – III "А" кліматичний район (згідно ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010);
- Зона вологості – "волога";
- Розрахункова температура зовнішнього повітря – -20°C ;
- Температура повітря найбільш холодної доби – -25°C ;
- Температура повітря найбільш холодної п'ятиденки – -20°C ;
- Кількість опадів за рік – 1600 мм;
- Відносна вологість – $77-81\%$;
- Максимальна товщина снігового покриву – 505 мм;
- Максимальна глибина промерзання ґрунту – 900 мм;
- Пануючий напрям вітру – північно-західний;

Таблиця 2.1 – Середньо багаторічні значення основних метеорологічних характеристик по сніголавинній станції Пожижевська

Метеокліматичні характеристики	Значення характеристик по місяцях												Рік
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Середня t, °С	-6,4	-5,9	-3,2	1,7	7,0	9,8	11,2	11,4	8,2	4,2	-0,9	-4,8	2,7
Середній мінімум t, °С	-9,2	-8,3	-6,0	-0,7	4,1	7,4	8,7	8,7	5,5	1,6	-2,6	-7,0	0,2
Абсолютний мінімум t, °С	-29	-26	-22	-13	-8	-5	0	0	-7	-13	-17	-25	-29
Кількість опадів, мм	80	88	99	102	138	185	178	140	105	87	114	107	1423
Відносна вологість повітря, %	77	79	79	76	77	78	79	78	78	75	81	81	78
Абсолютна вологість повітря, г/дм ³	0,8	0,2	1,7	8	3,1	7,9	4,6	5,4	2,6	5,2	0,8	1,1	3,45
Парціальний тиск водяної пари, гПа	3,0	3,3	3,9	5,3	7,5	9,5	10,6	10,5	9,0	6,2	5,0	3,6	6,5
Середня тривалість сонячного світла, год.	59	62	109	149	179	200	197	176	168	149	60	50	1560
Кількість днів з росою	12	18	3	5	2	1	1	2	3	3	4	8	5,2
Кількість днів з туманом	0	0	0	0	2	2	0	7	10	7	0	0	2,3
Кількість днів з грозою:													
max	0	0	0	1	4,7	9,7	10,5	8,8	2,0	0	0,2	0	36,9
min	-	-	-	3	14	15	21	13	6	-	1	-	57
	-	-	-	0	1	9	2	3	0	-	0	-	20
Кількість днів з опадами:													
≥1мм;	21	12	9	18	18	24	15	9	6	6	18	10	13
≥5 мм	12	3	13	8	11	9	7	4	2	2	7	5	6,9

Таблиця 2.2 – Повторюваність напрямків вітру та штилів (%) по сніголавинній станції Пожижевська

Місяць	Напрямок вітру								Штиль
	Пн.	Пн.-Сх.	Сх.	Пд.-Сх.	Пд.	Пд.-Зх.	Зх.	Пн.-Зх.	
I	1,9	0,9	2,4	3,5	3,5	66,4	15,0	6,4	32,6
II	2,5	2,8	3,8	5,0	5,2	63,3	12,5	4,9	33,5
III	3,0	3,0	5,7	6,4	5,4	59,4	13,0	4,1	34,2
IV	4,6	5,4	8,5	8,0	8,2	47,4	10,9	7,0	30,1
V	4,1	7,6	11,5	8,7	7,2	42,8	11,5	6,6	35,4
VI	5,8	5,3	9,2	5,3	3,8	45,5	15,4	9,7	30,8
VII	5,0	6,2	5,9	5,0	4,3	44,4	16,6	12,6	32,2
VIII	5,5	8,1	7,2	4,6	5,4	47,4	13,4	8,4	37,0
IX	3,3	3,4	5,3	4,7	4,0	55,7	15,3	8,3	28,3
X	2,6	2,5	4,0	5,1	5,4	60,0	13,5	6,9	31,0
XI	1,6	1,3	2,5	5,0	6,2	67,5	11,2	4,7	27,1
XII	3,3	0,6	1,7	1,9	5,3	62,0	17,1	8,1	30,9
Рік	3,6	3,9	5,6	5,3	5,3	55,2	13,8	7,3	31,9

Таблиця 2.3 – Середня місячна і річна швидкість вітру (м/с) по сніголавинній станції Пожижевська

Показник	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	рік
Середня місячна швидкість вітру, м/с	7,8	6,8	6,1	4,7	3,8	3,9	3,9	3,6	4,9	5,5	7,1	7,8	5,5
Максимальна швидкість вітру, м/с	>40ф	>40ф	>40ф	>40ф	40ф	40ф	40ф	40а	40а	>40ф	>40ф	>40ф	>40ф
Кількість днів з вітром													
≥10 м/с;	24	18	6	12	4	6	3	3	9	12	6	18	10,1
≥15 м/с	18	18	6	1	1	0	0	1	1	2	3	15	5,5

Таблиця 2.4 – Середня кількість опадів (мм) по сніголавинної станції Пожижевська

Місяць												Рік
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
80	88	99	102	138	185	178	140	105	87	114	107	1423

- Сейсмічність – 6 балів (ДБН В.1.1-12:2014, карта ЗСР-2004-А);
- Дані для підрахунків прийняті згідно з ДБН В.1.2-2.2006р.:
  - снігове навантаження – 1800 Па;
  - вітрове навантаження – 450 Па.

Таким чином, у випадку не затвердження документу державного планування, змін у кліматичних та мікрокліматичних параметрах не очікується.

2.1.2 Атмосферне повітря

За картографічними даними України «Екологічний стан» (<https://geomap.land.kiev.ua/ecology-13.html>) гігієнічна оцінка забрудненості атмосферного повітря (індекси забрудненості) оцінюється як допустима – менше 1,0.

В межах території проектування відсутні автоматизовані стаціонарні пости спостереження за станом забруднення атмосферного повітря, які здійснюють вимірювання концентрації забруднюючих речовин в повітрі. На відстані 5,5 км від залізничної станції Вороненко розташований у пост моніторингу атмосферного повітря смт Ворохта (вул. Данила Галицького, 41). Цей пост створений за «Проектом єдиний в Україні екологічний чат-бот, який поєднує дані про забруднення, забруднювачів та інструменти захисту довкілля» (<https://www.saveecobot.com/>). Останні оновлені дані за рівнем забруднення завислими частками були оприлюднені 27 жовтня 2021 року та складала: PM2.5 – 50,6 мкг/м³; PM10 – 95,2 мкг/м³.

Тому аналіз поточного стану атмосферного повітря здійснювався на основі даних моніторингу стану довкілля на основі останніх опублікованих «Екологічного паспорту Івано-Франківської області за 2021 рік» та «Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області в 2021 році».

У 2021 році викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря в області становили 210,3 тис. т, в тому числі 172,4 тис. т від стаціонарних джерел забруднення та 37,9 тис. т від пересувних джерел (автомобільного транспорту). В порівнянні з 2020 роком викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря збільшилися на 15,3%. Від стаціонарних джерел забруднення у повітряний басейн надійшло 12,0 млн. т. діоксиду вуглецю (на 15% більше порівняно з 2020 роком) – основного парникового газу, який впливає на зміну клімату. Основними забруднювачами повітря залишаються підприємства з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, на які припадає 89,1% від загальнообласних обсягів викидів забруднюючих речовин.

За даними ГУ статистики в Івано-Франківській області викиди окремих забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення у Надвірнянському районі у 2021 році складала:

- діоксиду та інших сполук сірки – 30,0 т/рік;
- сполуки азоту – 529,9 т/рік;
- метану – 2140,6 т/рік;
- оксиду вуглецю – 282,2 т/рік;
- речовин у вигляді суспендованих твердих частинок – 96,8 т/рік;
- неметанових летких органічних сполук – 1135,4 т/рік;
- діоксиду вуглецю – 73,9 тис.т/рік.

Загальний обсяг викидів забруднюючих речовин у Надвірнянському районі у 2021 році складав – 4216,2 т/рік.

Найбільшим забруднювачем атмосферного повітря у Надвірнянському районі вважається НГВУ «Надвірна нафтогаз», об'єкти з видобування нафти і газу якого знаходяться на значній відстані від об'єкту проектування.

Стационарні джерела забруднення атмосферного повітря в межах населених пунктів Яблуниця, Вороненко та поруч з територією проектування відсутні.

Пересувними джерелами забруднення атмосферного повітря по території проектування є транспортні засоби по автомобільній дорозі національного значення Н-09 (~300 м) та по діючій асфальтованій автомобільній дорозі місцевого сполучення Яблунецький перевал-ГТК «Буковель» (~12,0 км), рух яких супроводжується викидом в атмосферу забруднюючих речовин, а саме: оксиди вуглецю, оксиди і діоксиди азоту, вуглеводні, сірчистий ангідрид, сажа та пил. Також викиди у атмосферне повітря привносять автотранспортні засоби по існуючій ґрунтовій дорозі сполученням Вороненко-Яблунецький перевал та по лісгоспній дорозі сполученням ГТК «Буковель»-Бистриця.

Враховуючі природні метеорологічні умови, які впливають на розсіювання забруднюючих речовин та сучасні технологічні параметри будівництва автомобільних доріг, очікується, що рівень забруднення атмосферного повітря буде знаходитися у межах фонових значень.

У випадку не затвердження документу державного планування, атмосферне повітря продовжить забруднюватись викидами автотранспорту, який пересувається існуючою автомобільною дорогою.

2.1.3 Водні ресурси

Проектом містобудівної документації відображено існуюче функціональне використання територій, що знаходяться в межах і за межами населених пунктів, а також територій, що змінюють своє цільове призначення. Даними змінами встановлено охоронні і санітарно-захисні зони, прибережно-захисні смуги. В цих зонах будівництво заборонено. Зменшення охоронних і санітарно-захисних зон можливе на підставі обґрунтування і погодження з експлуатуючою організацією та відповідними органами державного нагляду і контролю.

Річки території проектування належать до типу малих річок на флішових пісковикових породах середньогір'я. Для них характерний порожисто-водоспадний тип русла. Руслові донні наноси – валунні.

За гідроморфологічною категоризацією екологічний стан струмків верхньої течії р. Прут та Чорна Тиса оцінюється як «відмінний».

Водойми в межах с. Яблуниця:

- р. Яблунька (права притока Прутця Яблуницького);

- на південно-західній околиці села бере початок струмок Ренегив, правий доплив Лазещини (басейн Чорної Тиси).

Річкам притаманні неширокі та глибокі долини зі стрімкими схилами. Ширина долин 10-20 м, значення спаду 60-70 м/км, швидкість течії сягає 1-3 м/с. Усі струмки мають постійну течію. Узимку у верхів'ях можливе їх перемерзання. Для гірських водотоків характерний нерівномірний розподіл річного стоку.

В типовий середній рік мінімальна кількість води проходить в січні, максимальна в квітні, відповідно стік весняного періоду більший за літній. Максимальна місячна амплітуда коливань стоку становить 12%.

В цілому закономірності внутрішньорічного розподілу струмків і річок досліджуваної території полягають у наступному:

– в різні за водністю роки виділяється один багатоводний період, який охоплює фазу повені і паводків і триває з квітня по серпень за умов початку підйому рівнів води у березні і закінчення спаду до передвесняних рівнів у вересні. За цей час проходить біля 70% річного стоку;

– лімітуючим сезоном є межень, яка охоплює осінньо-зимовий період. При цьому в більшості випадків місяцем найменшої водності виявляється січень, хоча стійкий щорічний льодостав зовсім не є обов'язковим. За цей сезон проходить в середньому 30% річного стоку;

– в середньому за багаторіччя об'єм весняної повені залишається порівняно однаковим в середні, багатоводні та маловодні роки, а зміна річного об'єму стоку по сезонах залежить від кількості рідких опадів, які і є визначаючими характеристикою водності року. Тобто, в середньому за багаторіччя запас води в сніговому покриві в різні за водністю роки мало чим відрізняється;

– на притоках р. Прут, максимальні місячні об'єми води частіше утворюються від випадіння дощів під час паводків.

Гідрогеологічні умови, тісно пов'язані з геологічною будовою і характеризуються наявністю водоносних горизонтів у всіх шарах відкладів, які мають акумулюючі властивості. В межах території існують водоносні горизонти у відкладах четвертинної системи, відкладів палеогенової системи та сеноманських відкладів крейдової системи.

Господарсько-питне водопостачання району здійснюється від природніх джерел – криниць. Грунтові води формуються в тріщинуватій вивітрілій вапняковій зоні припіднятої частини цоколя алювіальної тераси вищого порядку, що стікають вниз на нижчу терасу, де вони формують ґрунтовий потік, води якого розгружуються підживлюючи ріку.

Для забезпечення технічного та санітарного водопостачання з невеликим водовідбором використовуються водоносні горизонти у відкладах четвертинного віку.

Таким чином, якщо проект містобудівної документації не буде затверджено – збільшення впливу на поверхневі і підземні води не очікується, розвиток річкової системи буде проходити у природніх умовах, якість природніх вод залишиться на загальному рівні – дуже добрі і добрі за станом та чисті і досить чисті за ступенем забрудненості.

2.1.4 Геологічне середовище

Тектонічно ділянка робіт належить до складчастої області Карпат (Скибова зона), геоморфологічно розташована в межах складчастого середньогір'я, зовнішніх Горган. Рельєф ділянки гірський. В геологічній будові приймають участь верхньочетвертинні сучасні, нерозчленовані делювіально-колювіальні відклади, змішані глинисто-піщано-грубоуламкові утворення.

В геологічній будові проектної території виділяються два основні генетичні комплекси порід. Основу утворюють корінні породи Карпатського флішу, складені перешаруванням пісковика, алевроліту і аргіліту палеоген-неогенового віку. Їх верхня частина перекрита породами покривного комплексу порід четвертинного віку. Це: елювіальні, делювіальні, колювіальні і пролювіальні відклади. У вузьких річкових долинах зустрічаються річкові алювіальні породи високогірного типу.

Вододільні поверхні утворюють випуклі пологі полонини з окремими вершинами без лісу. Схили привододільних поверхонь мають різну крутизну від незначної (кілька градусів) до досить стрімких (30-40°). Пологі форми рельєфу обумовлені поширеним покривом четвертинних відкладів, який складений супісками і суглинками буро-жовтого і сірого кольору, від твердих до туго-пластичних, щільних зі значним вмістом грубоуламкового пісковика жовтого кольору, плитчастого. Вниз по розрізу кількість уламкового матеріалу зростає. Потужність покривного комплексу не витримана і становить в залежності від крутизни схилу 0,5-3,5 м.

Річкові тераси невисокі (1-2 м над рівнем води), складені алювіальними відкладами високогірного типу, перекритими супіщано-суглинистими відкладами покривного комплексу та тонким шаром намулу. Алювіальні відклади представлені уламковим матеріалом Карпатського флішу (пісковик буро-жовтий, алевроліт темно-сірий, аргіліт сірий до чорного тонкоплитчатий). Розміри уламків 0,2-0,5 м, а окремі глиби мають в поперечнику кілька метрів. Загальні риси гідромережі району – це глибокі врізи, дуже вузькі майже прямолінійні річкові долини, наявність тільки терас низького рівня (I-III), сильний перепад висот у руслі,

активна донна ерозія. Це свідчить про високу неотектонічну активність та вертикальне підняття території.

Важливою геоморфологічною характеристикою проєктної території є сильно розвинута мережа стрімких ярів, що активно розвиваються. В більшості з них протікають постійні водотоки, що активізують процеси бокової і донної ерозії. Ширина ярів складає від 10 м до 15-30 м, довжина – понад 50-100 м і більше. Під час танення снігу та зливових дощів процеси ерозії досягають найбільшої активності. Запроєктована автодорога пересікає велику кількість таких ярів. Крім цього, на окремих схилах виявлено зародження зсувних процесів (тріщини відриву, посідання поверхні, активні водопрояви у вигляді джерел).

Типовий будова верхньої частини геологічного субстрату наступна:

- гумусовий шар з рослинним перегноем і корінною системою потужністю 0,1-0,2 м;
- суглинисто-супіщані відклади буровато-жовті щільні, тверді з уламками пісковика (елювіально-делювіальний покрив) потужністю 1-7 м до 15 м;
- карпатський фліш – перешарування пісковика буро-жовтого сильно вивітрілого плитчастого з алевролітом сірим і темно-сірим, твердим щільним та аргілітом темно-сірим до чорного тонкошаруватим крихким.

Переважаюче поширення мають породи елювіально-делювіального походження. На вододілах та при вододільних поверхнях залягають елювіальні породи, а на схилах – делювіальні. В них міститься значна кількість уламків корінних порід (флішу) різної величини. Вниз по розрізу кількість уламків і їх розміри зростають. На вододілах потужність покривних відкладів менша, а вниз по схилах закономірно зростає. Біля підніжжя схилів розміщені конуси виносу уламкового матеріалу, що утворюють колювіально-пролювіальні відклади.

Якщо проєкт містобудівної документації не буде затверджено геологічні процеси будуть розвиватися у своїх природних умовах – розвиток ярів та зародження зсувних процесів.

2.1.5 Земельні ресурси

Земельний фонд області складається із земель, що мають різноманітне функціональне використання. Загальна площа земель станом на 01.01.2022 складає 1392,7 тис. га, із них сільськогосподарські угіддя – 621,2 тис. га (44,6% від загальної площі території області), в тому числі:

- рілля – 400,6 тис. га (28,8% від загальної площі території області);
- перелоги – 2,2 тис. га (0,2% від загальної площі території області);
- багаторічні насадження – 15,4 тис. га (1,1% від загальної площі території області);
- сіножаті і пасовища – 202,9 тис. га (14,6% від загальної площі території області).

Площа лісів та інших лісовкритих площ складає – 635,7 тис. га (45,6% від загальної площі території області).

На території проєктування переважають бурі ґрунти типу: гірсько-лісові (сформовані під лісовою рослинністю). Панівною материнською породою є карпатський пісковиковий фліш.

Бурі гірсько-лісові ґрунти (буроземи) – сформувались на лесоподібних відкладах елювіально-делювіальних щільних порід під лісовою рослинністю в умовах інтенсивного сезонно промивного водного режиму і підвищеної відносної вологості повітря. Тільки на поверхні вони мають буровато-сірий дерново-гумусовий горизонт потужністю 4-20 см.

Вміст гумусу в буроземних ґрунтах підвищується із збільшенням абсолютної висоти місцевості і зменшенням теплових ресурсів. Так, в гумусовому горизонті буроземів міститься в помірно холодному поясі – 3,5-4% і в холодному 7-9% гумусу. Характерним явищем карпатських буроземів являється дуже сильна кислотність ґрунтового розчину, великий вміст обмінного алюмінію і мала кількість обмінно-поглинаючих катіонів.

Отже, якщо проект містобудівної документації не буде затверджено очікується, що не буде збільшуватись пошкодження або забруднення ґрунтового покриву.

2.1.6 Радіаційний стан

Територія проектування не відноситься до територій, забруднених у результаті аварії на ЧАЕС (відповідно до постанови КМУ № 106 від 23.07.1991 року).

Природна радіоактивність середовища не перевищує допустимих значень (рівні гамма-фону не перевищують 12-13 мкр/год, щільність забруднення ґрунтів <1 Кі/км²); техногенні джерела радіаційного забруднення відсутні. Природні виходи радону не зареєстровані. Відповідно, планувальні обмеження щодо радіаційних показників середовища відсутні.

2.1.7 Акустичне, теплове, вібраційне та електромагнітне забруднення

В межах проектної території відсутні постійні джерела, теплового, вібраційного випромінювання.

Рівні впливу від автомобільної дороги, що підлягає реконструкції, знаходиться в межах допустимих та не перевищує:

- 1) для шумового (акустичного) забруднення (відповідно до ДБН В.1.1-31:2013 та наказу МОЗУ від 22.09.2019 №463):
  - у житлових приміщеннях допустимий рівень шуму вдень (08:00-22:00) – 40 дБА, а вночі (22:00-08:00) – 30 дБА. При цьому максимальний рівень вдень – 55 дБА, вночі – 45 дБА;
  - на прилеглих територіях до житлових будинків підвищеної комфортності та котеджів вдень – до 65 дБА, а вночі – 55 дБА, а до звичайних житлових будинків, поліклінік, будинків відпочинку вдень – до 70 дБА, вночі – до 60 дБА.
- 2) для непостійної тимчасової вібрації – в денний час оцінюється допустимим коригованим рівнем віброприскорення ГДР.а.V=40 дБV;
- 3) для електромагнітного випромінювання – гранично-допустимий рівень густини потоку енергії становить 100 мкВт/см² або 19,42 В/м (ДСН 239-96).

Джерела електромагнітного випромінювання. Територію проектування перетинають повітряні лінії електропередачі високої та низької напруги.

Джерела акустичного навантаження. В південній частині ділянки проектування проходить автомобільна дорога національного значення Н-09 в межах та за межами Поляницької сільської ради.

2.1.8 Рослинний світ

Характеристика рослинного покриву проектної території надається за матеріалами лісовпорядкування та натурним обстеженням КНПП (Вороненківське ПОНДВ).

У вологих оліготрофних лісорослинних умовах на поверхнево кам'янистих буроземних ґрунтах загалом ростуть майже монодомінантні смерекові (ялинові) ліси.

Смерека – одна з найбільш швидкозростаючих і продуктивних порід. Показники пристигаючого похідного монодомінантного смерекового деревостану: середній запас на 1 га 307 м³, середній приріст на 1 га/4,5 м³, середній річний приріст: 5,1 м³/га.

Деревостан характеризується значною амплітудою коливання віку (50-90 років). Склад деревостану – 10 См. Середня висота дерев смереки – 26,6 м. Середній діаметр – 29,4 см. Повнодеревність стовбурів відносно висока. Середня повнота – 0,7-0,8.

Монодомінантні деревостани смереки мають спрощену будову, порівняно з мішаними лісами. Морфоструктура чистих смерекових лісів набагато простіша, ніж мішаних. У сураменях смерека формує однарусні фітоценози I, II, в суборах – III, IV бонітетів. Оптимальні висотні межі для її росту 900–1100 м над р. м. Під густим наметом смerek ярус підліску невиразний. Поодинокі виступають горобина звичайна, таволга в'язолиста, бузина червона, вовче лико звичайне.

Вздовж проектованої ділянки автомобільної дороги ГК «Буковель»-Бистриця смерека утворює монодомінантні фітоценози. Домішка бука та ялиці з'являється у лісових

фітоценозах на відрізках проекрованої ділянки автомобільної дороги Вороненко-Яблуницький перевал.

Смерека добре відновлюється природним шляхом і, таким чином, спонтанно відбувається ренатуралізація антропогенно зниженої верхньої межі лісу. У трав'яному покриві домінують квасениця, ожика лісова, чорниця, брусниця, куничник очеретяний, у моховому – гілокомій блискучий, плевроцій Шребера, рунянка звичайна, дикран вініковидний, сфагн Гіргензона.

Найпоширенішою асоціацією вздовж траси є *Luzulo sylvaticae Piceetum Wraber 1963*. Вона займає відносно кислі й бідні ґрунти у верхній частині лісового поясу. В деревостані домінує ялина (*Picea abies*), іноді з домішкою ялиці (*Abies alba*). В трав'яно-чагарничковому ярусі переважають чорниця (*Vaccinium myrtillus*), куничник очеретяний (*Calamagrostis arundinacea*), щитник австрійський (*Dryopteris dilatata s.l.*). З високою постійністю в цих лісах трапляються квасениця звичайна (*Oxalis acetosella*), малина (*Rubus idaeus*), горобина (*Sorbus aucuparia*). В моховому ярусі, який найчастіше має покриття 20-30%, домінує *Polytrichum formosum*, часто трапляється *Dicranum scoparium*.

Лісова рослинність навколо с. Вороненко, де запроєктована для реконструкції частина автомобільної дорога, є фрагментованою через значну урбанізованість території. Вона розділена на окремі масиви селітебними зонами, луками та пасовищами, рекреаційними об'єктами.

Лісові смерекові насадження вздовж проекрованої ділянки місцями перериваються типовими луками лісового поясу – луки різнотравні (*Pfafa herbosa*). Уздовж межі лісу поширені похідні післялісові чорничники, біловусники, червонокостричники, на кислих, щербенистих ґрунтах.

Вторинні луки лісового поясу зосереджені біля населених пунктів Бистриця та Вороненко, які утворилися давно на місці знищених лісів внаслідок інтенсивного пасовищного використання цих площ та повільного лісовідновлення. На луках заготовляють корм для худоби. Післялісові луки за екологічними умовами та складом флори різноманітні. Найпоширеніші формації *Agrostietea*, *Festucetea rubrae* і *Nardetea* з домінуванням в угрупованнях мітлиці тонкої, костриці червоної та біловуса.

Раритетна компонента. На території проекту вздовж профілю автотраси видів рослин, угруповань та оселищ (*habitats*), які знаходяться під охороною національного та міжнародного законодавства не виявлено.

Якщо проєкт містобудівної документації не буде затверджено очікується, що рослинний світ буде розвиватися у своїх природних ареалах розповсюдження і додаткові впливи на флористичні угруповання будуть відсутні.

2.1.9 Тваринний світ

Аналіз літературних джерел та даних отриманих зі звітів за натурними обстеженням КНПП та природного заповідника «Горгани» показали, що тваринний світ тісно пов'язаний з висотними рослинними поясами, тому значна частка його – види, характерні для хвойних лісів.

Ліси належать до найпоширенішої групи типів оселищ у Карпатах, які мають багатий видовий склад. Трансформація та фрагментація лісових типів оселищ спричинює як спрощення структури й збіднення цих типів оселищ, так й їхнє повне знищення. Зазвичай першими зникають популяції рідкісних видів рослин й тварин.

Найбільшим різноманіттям на проєктній території, відзначається клас комах. Серед виявлених видів комах, до групи амфібіонтних належать представники рядів одноденки (*Ephemeroptera*), бабки (*Odonata*), веснянки (*Plecoptera*) та волохокрилі (*Trichoptera*), а також деякі представники ряду твердокрилих (*Coleoptera*) та двокрилих (*Diptera*), личинки яких проводять свій розвиток у водному середовищі малих потоків, які перетинають профіль дороги. У класі комах багато представників метеликів: красень адмірал (*Vanessa atalanta*), денне павине око (*Inachis io*), жалібниця (*Nymphalis antiopa*), будяківка (*Cynthia cardui*), бражник винний малий (*Deilephila porcellus*). Зустрічаються також махаон (*Papilio machaon*),

подалірій (*Iphiclides podalirius*), сатурнія мала (*Saturnia pavonia*), які занесені до Червоної книги України. Серед твердокрилих можна спостерігати жука-самітника (*Osmoderma eremita*) та вусача альпійського (*Rosalia alpina*). Типовим представником старовікових лісів Карпат є вусач-розалія альпійська (*Rosalia alpina*).

Переважає більшість видів іхтіофауни населяють протічні водойми – потоки. Характерними мешканцями гірських потоків з чистою водою і швидкою течією є риби з родини лососевих: форель струмкова (*Salmo trutta m. fario*), харіус європейський (*Thymallus thymallus*). Останній вид, занесені до Червоної книги України (2009).

Природні лісові екосистеми сприятливі для низки видів земноводних, які значну частину річного циклу перебувають в лісових біотопах, розшукуючи корм серед трав'янистих формацій або лісової підстилки, шукаючи укриття для зимівлі. До таких тварин, в першу чергу, належать сіра (*Bufo bufo*) та зелена (*Bufo viridis*) ропухи, тритони: звичайний (*Triturus vulgaris*), гребінчастий (*T. cristatus*), альпійський (*T. alpestris*) та карпатський (*T. montadoni*), саламандра плямиста (*Salamandra salamandra*) та два види бурих жаб трав'яна (*Rana temporaria*) та гостроморда (*Rana terrestris*). Потоки є місцями розмноження для амфібій.

З поміж рептилій на суходолі фоновими видами є ящірка прудка (*Lacerta agilis*) і живородна (*L. vivipara*), вуж звичайний (*Natrix natrix*) та гадюка звичайна (*Vipera berus*). Зрідка на південних схилах гір, зарослих негустими чагарниками та високим травостоєм, з наявними ерозійними ділянками, біля узлісь трапляється і справжня мідянка (*Coronella austriaca*) – невелика неотруйна змія, занесена до Червоної книги України (2009).

Серед орнітофауни переважають види лісових екосистем, екотонів та чагарникових заростей. Саме на узліссях оселяється, занесений до Червоної книги України (2009), сорокопуд сірий (*Lanius excubitor*). Типово лісовими видами є дятли: жовна зелена (*Picus viridis*), білоспинний (*Dendrocopos leucotos*) та трипалий (*Picoides tridactylus*) дятли.

Серед, занесених до Червоної книги України (2009), птахів також варто відзначити реліктового чорного лелеку (*Ciconia nigra*), що гніздиться у старих глухих лісах, зазвичай поблизу водойм. Важкодоступні гірські ліси забезпечують гніздування рідкісних, занесених до Червоної книги України (2009): глушця (*Tetrao urogallus*), тетерука (*Lyrurus tetrix*) та орябка (*Tetraster bonasia*), що живуть на вкритих чорничником галявинах та полонинах. Серед денних хижих птахів є такі рідкісні види, як беркут (*Aquila chrysoetos*), луні польовий (*Circus cyaneus*) та лучний (*Circus cyaneus*), шуліки рудий (*Milvus milvus*) і чорний (*Milvus migrans*), зміїд (*Circaetus gallicus*), а також соколи: балабан (*Falco cherrug*) і сапсан (*Falco peregrinus*). Найбільше видів птахів на проектній території належить до ряду горобцеподібні (Passeriformes).

Фауна ссавців в цілому включає типових для Карпатського регіону представників. До характерних мешканців проектної території належать: шляхетний олень (*Cervus elaphus*), козуля (*Capreolus capreolus*), дик (*Sus scrofa*), лисиця (*Vulpes vulpes*), куниця лісова (*Martes martes*), заєць русак (*Lepus europaeus*) тощо. Багатий склад диких тварин приваблює вовків (*Canis lupus*), які здебільшого затримуються тут на короткий період і переважно є прохідними. Крім вовка, з великих хижаків, у глухих, важкодоступних гірських лісах живуть рідкісні, занесені до Червоної книги України (2009): рись (*Lynx lynx*), лісовий кіт (*Felis silvestris*) та бурий ведмідь (*Ursus arctos*).

У горах ще збереглися рисі – великі хижаки з родини котячих. Водяться вони біля верхньої межі лісу, ховаючись у густих лісових масивах і буреломах. Сильні зимові снігопади змушують їх переселятися в долини річок і низькогір'я.

У лісових хащах і кам'яних скелях Карпат збереглися і дрібніші хижаки роду котячих – дикі коти. Промислового значення вони не мають, але як рідкісні звірі перебувають під охороною закону. Багато в карпатських лісах і невеликих хижаків з родини куницевих. Буково-ялинові ліси населяють куниця лісова і кам'яна, які іноді спускаються в чисті бучини і піднімаються в ялинові насадження. Значно поширений тхір чорний і лісовий. По берегах водойм поселяється видра, зрідка можна зустріти й норку.

Ссавці представлені такими групами видами як дрібні гризуни, комахоїдні, кажани, тварини, що живуть у кронах дерев, такі як вівірка звичайна (*Sciurus vulgaris*); вовчкові – вовчок сірий (*Glis glis*), соня лісова (*Dryomys nitedula*); кіт лісовий (*Felis silvestris*); великі хижі тварини – вовк (*Canis lupus*), рись євразійська (*Lynx lynx*), ведмідь бурий (*Ursus arctos*); великі копитні – олень благородний (*Cervus elaphus*).

Отже, без затвердження проекту містобудівної документації очікується, що тваринний світ буде розвиватися у своїх природних ареалах розповсюдження і додаткові впливи на фауністичні угрупування будуть відсутні.

2.1.10 Природно-заповідний фонд

Профіль проекрованої автодороги частково проходить по господарській зоні Карпатського національного природного парку (Вороненківське ПОНДВ). На південному сході проектована ділянка автодороги віддалено межує з лісовими насадженнями, яке є структурною одиницею КНПП. Рослинність об'єкту ПЗФ представлена лісовими та лучними типами рослинності.

Помірно прохолодний пояс смерековобукових лісів є панівним на північно-східному макросхилі, а на південно-західному макросхилі представлений лише фрагментарно – на найвищих хребтах. Рослинність цих лісів представлена мішаними насадження за участю бука, ялиці і смереки. Деревостани складної структури утворені двома або трьома ярусами. У першому ярусі переважно домінує ялиця біла і переважно присутній бук лісовий, рідше – дуб звичайний. У другому ярусі також переважає ялиця, окремими деревами представлені бук, граб звичайний і явір. Третій ярус також формує ялиця разом з буком, явором, кленом гостролистим чи грабом. У підліску поодинокі зустрічаються ліщина звичайна, бузина червона, жимолость чорна і горобина звичайна. Добре розвинений підріст, видовий склад якого подібний до третього ярусу. Травостій утворюють окремі рослини, які формують біогрупи тільки в прогалинах деревостану: маренка запашна, осока лісова, зеленчук жовтий, підмаренник запашний, копитняк й купина кільчаста.

Означений об'єкт ПЗФ відноситься до проектної Смарагдової мережі (<http://emerald.net.ua/>): Карпатський національний природний парк – SITE CODE UA0000014.

Таким чином, якщо проект містобудівної документації не буде затверджено очікується, що об'єкти ПЗФ не змінять своїх меж та вплив на них буде відсутній.

2.2 Демографічні показники та стан здоров'я населення

Проектна територія частково охоплює наступні населенні пункти: села Вороненко, Яблуниця, які відносяться до Полянницької територіальної громади Надвірнянського району Івано-Франківської області. Загальна характеристика населеного пункту подана у табл. 2.5.

Культурно-історичні та археологічні пам'ятки в межах існуючої дороги відсутні.

Інфраструктура території с. Яблуниця включає чисельні заклади харчування і заклади розміщення: готелі, гостинні двори, туристичні та відпочинкові комплекси, котеджі та індивідуальні садиби зеленого туризму, бугельні підйомники, лижні школи тощо. Промислові об'єкти на території с. Яблуниця відсутні.

Таблиця 2.5 – Характеристика населених пунктів проектної території

№ з/п	Назва населеного пункту	Загальна площа, га	Населення станом на 01.01.2020 р., осіб
1	Яблуниця	449,6	1986
2	Вороненко		433
3	Полянниця	200,0	700

Згідно постанови Кабінету Міністрів України №106 від 23.07.1991 р. та №600 від 29.08.1994 р., населені пункти – с. Яблуниця, с. Вороненково, – не входить у перелік

територій, забруднених у результаті аварії на Чорнобильській АЕС. Середнє значення експозиційної дози гамма-випромінювання знаходиться в межах норми і складає 11,5 мкР/год. Природна радіоактивність не перевищує допустимі норми згідно НРБУ-97.

В загальному, у Івано-Франківській області продовжується негативна динаміка до погіршення демографічної ситуації. За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області за 2019 р. народжуваність впала на 4,1%. Смертність, водночас, зросла на 0,6% (у 2018 р. ріст становив 143 особи або 0,8%) – тобто темпи погіршення демографічної ситуації дещо сповільнились. Мінімальний додатний приріст населення зареєстрований лише в м. Івано-Франківську (+0,7 на 1000 населення, де народилось на 187 осіб більше, ніж померло) і у Верховинському районі (+0,2), де така різниця склала лише 6 осіб.

Зниження рівнів смертності стосується Надвірнянського районів. При цьому, ріст народжуваності відбувся лише у Верховинському районі (табл.2.6, 2.7).

Таблиця 2.6 – Кількість живонароджених, померлих у січні–квітні 2021 року

Територіально-адміністративна одиниця	Кількість живонароджених	Кількість померлих	Природний приріст, скорочення (-)
Івано-Франківська область	3408	7689	-4281
Надвірнянський район	395	694	-299

Таблиця 2.7 – Формування приросту (скорочення) чисельності населення у січні–квітні 2021 року

Територіально-адміністративна одиниця	Загальний приріст, скорочення (-)	у тому числі	
		природний приріст, скорочення (-)	міграційний приріст, скорочення (-)
Івано-Франківська область	-3941	-4281	340
Надвірнянський район	-299	-299	-

На даний час рішенням сесії Яремчанської міської ради від 29.03.2018 року № 338-21/2018 створено комунальне некомерційне підприємство «Яремчанський центр первинної медико-санітарної допомоги» Яремчанської міської ради Івано-Франківської області, створено амбулаторію загальної практики сімейної медицини м. Яремче рішенням сесії міської ради від 29.03.2018 року № 337-21/2018, яка входить до складу Центру.

Згідно рішення сесії Яремчанської міської ради від 22.11.2018 року № 384-22/2018 «Про створення відокремлених структурних підрозділів Комунального некомерційного підприємства «Яремчанський центр первинної медико-санітарної допомоги» Яремчанської міської ради Івано-Франківської області» в процесі реєстрації в органах єдиного державного реєстру знаходяться амбулаторія загальної практики – сімейної медицини с. Микуличин та амбулаторія загальної практики – сімейної медицини с. Татарів

В жовтні 2018 року відбулася акредитація лікарні з підтвердженням першої кваліфікаційної категорії. Наявна ліцензія на медичну практику та на роботу пов'язану з обігом наркотичних та психотропних лікарських засобів.

За останніми опублікованими звітами Головного управління статистики у Івано-Франківській області досліджено динаміку, структуру показників захворюваності адміністративно-територіальних одиниць Івано-Франківської області у порівнянні з Україною. Дані поширеності та захворюваності серед населення Івано-Франківської області за період 1995–2017 рр. наведені у табл. 2.8.

Аналіз показників поширеності та первинної захворюваності на рівні України в цілому демонструє тенденцію до зниження кількості уперше зареєстрованих випадків захворювань (табл. 2.9, 2.10).

В структурі смертності зросли втрати населення від хвороб системи кровообігу, в т.ч. цереброваскулярних хвороб, хвороб органів травлення, кістковом'язевої системи, нещасних випадків, травм і отруєнь. Натомість менше смертей зареєстровано від інфекційних і

паразитарних хвороб (в т.ч. туберкульозу і СНІДу), новоутворів, хвороб ендокринної, нервової і сечостатевої систем. Рівні смертності населення області по кожному з класів хвороб є нижчими, ніж в середньому по Україні.

Намітилась позитивна динаміка захворюваності населення області на туберкульоз, показник якої за три останні роки знизився на 10,2% і становить 42,4 на 100 тис. населення проти 49,2 по Україні. Частина хворих, в т.ч. деструктивним туберкульозом, – не виявлена і реальний рівень захворюваності є вищим. У Верховинському та Надвірнянському районах – не перевищують 30-32 на 100 тис. населення.

Відмічається тенденція до росту захворюваності населення області на онкопатологію (в 2019 р. на 4,2%), показник якої у 2019 р. склав 293,9 на 100 тис. населення проти 281,7 у 2018 р. Рівень занедбаності злоякісних захворювань, виявлених у IV стадії у 2019 р. дещо знизився і становить – 19,9% проти 21,6% в 2018 р.

За оперативними даними підтверджується факт деякого збільшення в області випадків гострого інфаркту міокарда. Помітно зросло за рік число госпіталізованих хворих з мозковим інсультом. На 121 більше – з геморагічним, на 364 більше – з ішемічним. Разом – 4 тис. інсультів проти 3,5 тис. в попередньому році.

Значної уваги з боку управлінців потребує інфекційна захворюваність. На протигагу 2018 року, намітилась тенденція до росту захворюваності на кишкові інфекції.

Отже, без затвердження проєкту містобудівної документації, умови життєдіяльності місцевого населення та стан їхнього здоров'я залишатимуться без змін.

2.3 Прогнозні зміни, якщо детальний план території не буде затверджено

За умови незатвердження ПМД «Внесення змін до генерального плану сіл Яблуниця, Вороненко Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених із детальним планом території з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» та не реалізації проєктних рішень, в подальшому не буде передбачено впорядкування території та формування вимог до забудови на даній ділянці, відповідно до діючих санітарних та будівельних норм і правил. Порушення дотримання охоронних зон, санітарно-захисних зон тощо в подальшому може призвести до негативного впливу на компоненти навколишнього середовища та погіршення стану самопочуття та збільшення захворювань серед населення.

Відмова від реалізації проєкту не призведе до змін стану компонентів довкілля та соціально-економічних показників території.

Таблиця 2.8 – Захворюваність населення України та Івано-Франківської області

Рік		Усього	Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань, тис.								
			у тому числі								
			новоутворення	хвороби нервової системи	хвороби системи кровообігу	хвороби органів дихання	хвороби шкіри та підшкірної клітковини	хвороби кістково-м'язової системи і сполучної тканини	хвороби сечостатевої системи	уроджені аномалії (вади розвитку), деформації та хромосомні порушення	травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин
1995	Україна	32547,0	327,0	3037,0	1390,0	15705,0	2144,0	1416,0	1544,0	47,0	2647,0
	Івано-Франківська область	936,9	7,9	97,5	46,1	399,3	58,0	40,1	55,1	2,1	63,7
1996	Україна	30169,0	335,0	3067,0	1412,0	13221,0	2090,0	1431,0	1623,0	50,0	2603,0
	Івано-Франківська область	945,1	8,2	100,8	47,9	392,4	55,2	42,3	56,7	2,0	64,9
1997	Україна	31158,0	348,0	3104,0	1497,0	14129,0	2051,0	1476,0	1711,0	53,0	2484,0
	Івано-Франківська область	953,7	7,7	98,3	48,3	409,9	58,6	42,2	60,6	1,9	56,4
1998	Україна	31974,0	372,0	3331,0	1690,0	13877,0	2122,0	1600,0	1881,0	59,0	2465,0
	Івано-Франківська область	1017,4	9,3	107,8	59,4	420,9	63,7	49,3	66,9	2,1	54,4
1999	Україна	32959,0	382,0	767,0	1950,0	14485,0	2037,0	1548,0	1886,0	61,0	2401,0
	Івано-Франківська область	1063,7	9,6	105,6	64,9	449,2	63,2	47,0	66,5	2,1	55,5
2000	Україна	33471,0	382,0	748,0	2338,0	14639,0	1996,0	1571,0	1939,0	62,0	2339,0
	Івано-Франківська область	1100,2	9,6	32,2	91,8	447,1	65,2	50,9	65,2	2,0	57,3
2001	Україна	33192,0	394,0	745,0	2384,0	14213,0	2008,0	1593,0	2049,0	59,0	2239,0
	Івано-Франківська область	1150,1	10,1	32,9	91,9	478,3	66,6	50,3	67,5	1,8	54,1
2002	Україна	32233,0	382,0	748,0	2370,0	13372,0	1950,0	1598,0	2039,0	57,0	2244,0
	Івано-Франківська область	1139,0	10,0	34,2	99,1	454,7	71,0	51,9	64,6	1,5	54,9
2003	Україна	32585,0	395,0	751,0	2386,0	13835,0	1915,0	1572,0	2077,0	54,0	2297,0

	Івано-Франківська область	1204,7	10,1	36,6	102,4	496,2	73,0	56,2	68,6	1,7	59,8
2004	Україна	32573,0	406,0	755,0	2498,0	13511,0	1917,0	1609,0	2153,0	55,0	2245,0
	Івано-Франківська область	1209,2	10,4	38,1	103,2	495,4	73,8	56,5	70,6	1,6	59,1
2005	Україна	32912,0	408,0	754,0	2430,0	13894,0	1936,0	1600,0	2185,0	53,0	2264,0
	Івано-Франківська область	1186,5	10,3	38,6	101,4	485,6	76,9	55,7	68,2	1,5	58,3
2006	Україна	32240,0	414,0	764,0	2431,0	13308,0	1906,0	1597,0	2172,0	53,0	2289,0
	Івано-Франківська область	1185,8	10,1	38,1	103,2	482,8	76,7	56,6	68,2	1,5	59,6
2007	Україна	32807,0	409,0	752,0	2437,0	13946,0	1952,0	1569,0	2132,0	51,0	2284,0
	Івано-Франківська область	1167,9	9,2	38,0	100,3	488,2	79,6	55,5	65,0	1,4	56,0
2008	Україна	32467,0	406,0	753,0	2478,0	13671,0	1911,0	1567,0	2136,0	51,0	2263,0
	Івано-Франківська область	1164,8	9,0	37,4	90,8	496,5	77,2	54,9	63,9	1,4	55,6
2009	Україна	33032,0	407,0	754,0	2423,0	14528,0	1390,0	1544,0	2140,0	52,0	2164,0
	Івано-Франківська область	1261,3	9,8	39,9	94,6	569,1	77,8	55,9	67,8	1,5	60,7
2010	Україна	33080,0	418,0	750,0	2390,0	14595,0	1921,0	1532,0	2138,0	52,0	2217,0
	Івано-Франківська область	1215,7	10,2	41,6	91,3	532,6	77,9	58,4	63,5	1,6	59,0
2011	Україна	32381,0	423,0	744,0	2346,0	14148,0	1881,0	1490,0	2095,0	55,0	2136,0
	Івано-Франківська область	1202,0	10,3	41,0	90,1	525,9	76,2	57,1	63,4	1,7	59,6
2012	Україна	31162,0	433,0	724,0	2318,0	13220,0	1352,0	1445,0	2047,0	54,0	2140,0
	Івано-Франківська область	1201,5	11,1	41,6	90,0	521,4	74,7	55,7	67,2	1,4	58,0
2013	Україна	31024,0	440,0	704,0	2256,0	13293,0	1856,0	1444,0	2046,0	55,0	2085,0
	Івано-Франківська область	1197,5	11,4	42,3	89,4	519,8	74,1	54,8	70,0	1,4	58,8
2014	Україна	26881,0	363,0	651,0	1880,0	11839,0	1570,0	1247,0	1756,0	48,0	1723,0
	Івано-Франківська область	1202,0	11,3	42,2	88,6	528,0	75,0	53,2	68,1	1,3	57,9
2015	Україна	26789,0	366,0	653,0	1844,0	11862,0	1567,0	1246,0	1779,0	48,0	1693,0
	Івано-Франківська область	1187,9	11,0	43,8	86,9	516,7	75,8	51,5	67,5	1,2	55,2
2016	Україна	27361,0	369,0	647,0	1826,0	12582,0	1564,0	1241,0	1761,0	47,0	1705,0
	Івано-Франківська область	1191,9	10,7	41,9	85,2	533,8	74,4	50,7	68,2	1,3	53,6
2017	Україна	26615,0	366,0	636,0	1781,0	12037,0	1564,0	1218,0	1724,0	47,0	1697,0
	Івано-Франківська область	1165,6	11,2	41,3	80,6	517,3	73,3	50,8	66,8	1,3	56,2

Таблиця 2.9 – Кількість померлих за причинами смерті у січні-квітні 2021 року у Івано-Франківській області

Показник	Коди причин смерті за МКХ–10	Осіб
Усього	A00–U85	7689
Клас I. Деякі інфекційні та паразитарні хвороби	A00–B99	20
з них		
Туберкульоз	A15–A19	14
хвороба, зумовлена вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)	B20–B24	4
Клас II. Новоутворення	C00–D48	710
з них злоякісні	C00–C97	704
Клас III. Хвороби крові й кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	D50–D89	1
Клас IV. Ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин	E00–E89	13
з них цукровий діабет	E10–E14	13
Клас V. Розлади психіки та поведінки	F01–F99	3
з них розлади психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю	F10	1
Клас VI. Хвороби нервової системи	G00–G98	11
Клас IX. Хвороби системи кровообігу	I00–I99	4780
з них		
ішемічна хвороба серця	I20–I25	4186
алкогольна кардіоміопатія	I42.6	11
цереброваскулярні хвороби	I60–I69	332
Клас X. Хвороби органів дихання	J00–J98	175
з них грип і пневмонія	J10–J18	140
Клас XI. Хвороби органів травлення	K00–K92	193
з них алкогольна хвороба печінки	K70	9
Клас XII. Хвороби шкіри та підшкірної клітковини	L00–L98	–
Клас XIII. Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини	M00–M99	5
Клас XIV. Хвороби сечостатевої системи	N00–N98	14
Клас XV. Вагітність, пологи та післяпологовий період	O00–O99	2
Клас XVI. Окремі стани, що виникають у пренатальному періоді	P00–P96	13
Клас XVII. Природжені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії	Q00–Q99	7
Клас XVIII. Симптоми, ознаки та відхилення від норми, що виявлені при клінічних і лабораторних дослідженнях, не класифіковані в інших рубриках	R00–R99	381
Клас XX. Зовнішні причини смерті	V01–Y89	209
з них		
транспортні нещасні випадки	V01–V99	34
випадкове утоплення та занурення у воду	W65–W74	13
нещасні випадки, спричинені дією диму, вогню та полум'я	X00–X09	16
випадкове отруєння, спричинене отруйними речовинами (крім алкоголю)	X40–X44, X46–X49	14
випадкове отруєння та дія алкоголю	X45	1
навмисне самоушкодження	X60–X84	51
наслідки нападу з метою убивства чи нанесення ушкодження	X85–X99, Y00–Y09	3
Клас XXII. Коди для особливих цілей	U00–U85	1152
COVID-19, вірус ідентифікований	U07.1	1152
COVID-19, вірус неідентифікований	U07.2	–

Таблиця 2.10 – Основні показники загальної та первинної захворюваності дорослого населення (на 100 тис. дорослого населення) у Івано-Франківській області

Нозологія	Загальна захворюваність				Первинна захворюваність			
	2018 рік		2019 рік		2018 рік		2019 рік	
	абс.ч	на 100 тис.нас.	абс.ч	на 100 тис.нас.	абс.ч	на 100 тис.нас.	абс.ч	на 100 тис.нас.
Анемії	1272	618.0	1104	529.3	334	162.3	154	73.8
Днф. зобІІ-ІІІ ст.	298	144.8	257	123.2	21	10.2	20	9,6
Тиреотоксикоз	229	111.3	237	113.6	23	11.2	43	20.6
Цукровий діабет	8338	4051,0	8623	4134,3	649	315,3	712	341,4
в т.ч. інсулінозалежні	442	214,7	432	207,1	10	4,9	3	1,4
Ревматизм	953	463.0	848	406.6	3	1.5	8	3.8
Гіпертонічна хв., в т.ч	67819	32950,0	62039	29744.9	6784	3296,0	3437	1647.9
- ІХС	49089	23850.0	42677	20461.7	4964	2411.8	2276	1091,2
- стенокардія	10361	5033,9	8959	4295.4	682	331.4	361	173,1
Інфаркт міокарду	235	114.2	233	111.7	235	114.2	233	111,7
ЦВЗ	14657	7121.1	11069	5307.1	2414	1172.8	1598	766.2
Інсульти	499	242.4	529	253.6	499	242.4	529	253.6
Пневмонії	615	298.8	747	358.2	615	298.8	747	358.2
Хр. бронхіти	4976	2417.6	4557	2184.9	336	163.2	187	89.7
Бронхіальна астма	1038	504.3	1066	511.1	94	45.7	53	25.4
ВХ шлунку і 12 к-кн	3330	1617.9	3157	1513.6	214	104.0	177	84.9
Цирози печінки	337	163.7	287	137.6	24	11.7	33	15,8
Хронічні гепатити	2185	1061.6	1654	793.0	130	63.2	126	60,4
Ревматоїдний артрит (РА)	463	224.9	488	234.0	24	11.7	20	9,6
Деформуючий остеоартроз (ДОА)	5661	2750.4	3646	1748.1	1052	525.7	652	312,6
Хронічний гломерулонефрит	119	57.8	116	55.6	10	4.9	6	2,9
Хронічний пієлонефрит	3239	1573.7	2627	1259.6	268	130.2	180	86.3

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

3.1 Характеристика стану довкілля, яке ймовірно зазнає впливу

Згідно Закону України «Про інформацію» (стаття 13, пункт 2) інформація про стан довкілля, крім інформації про місце розташування військових об'єктів, не може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом. Тому, оцінку стану навколишнього середовища, де впроваджується планована діяльність подається посилаючись на загальнодоступні джерела інформації. Екологічна ситуація, рівень екологічної безпеки району залежать, передусім, від обсягів впливу на навколишнє середовище підприємств промислової і комунальної сфер, сільського господарства, транспортних засобів, а також рівня дотримання природоохоронного законодавства мешканцями області.

Для визначення ступеня впливу ПМД на чинники довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я на територіях, де планується зміна цільового призначення земельних ділянок та суміжних з ними територій проведений SWOT-аналіз впливу ПМД для громади с. Яблуниця, с. Вороненко Поляницької селищної ради (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – SWOT-аналіз впливу ПМД на чинники довкілля, умови життєдіяльності населення с. Яблуниця, с. Вороненко Поляницької селищної ради

Сильні сторони:	Слабкі сторони:
<ul style="list-style-type: none"> - позитивна позиція місцевої влади щодо інноваційного розвитку громади; - добре транспортне сполучення із обласним іншими районними центрами; - автомобільна дорога буде підпорядкована та обслуговуватися державними структурами; - можливість розбудови соціальної інфраструктури; - дорога проходить по території населених пунктів; - можливості для розвитку малого та середнього бізнесу; - відсутність на проєктній території промислових підприємств, як джерел забруднення; - збільшення робочих місць. 	<ul style="list-style-type: none"> - значна частина земельних ділянок знаходиться у приватній власності та лісогосподарського використання; - крутизна рельєфу місцевості; - низький рівень екологічної свідомості та відповідальності з боку населення та суб'єктів господарювання; - частина дороги проходить по території Карпатського національного природного парку.
Можливості:	Загрози:
<ul style="list-style-type: none"> - наявність існуючої ґрунтової та лісогосподарської доріг; - наявність природно-ресурсного потенціалу для розвитку туристичної індустрії; - близькість до державного кордону; - збільшення рівня доступності до державних та міжнародних фінансових ресурсів; - реалізація інвестиційних проєктів; - розвиток відпочинкових зон. 	<ul style="list-style-type: none"> - шумове забруднення території; - ймовірність виникнення стихійних сміттєзвалищ вдовж профілю автодороги; - відсутність налагодженої системи збору побутових відходів; - ймовірна поява і поширення адвентивних (чужорідних) рослин та інвазивних видів; - загибель диких тварин на дорогах; -фрагментація оселищ диких тварин; створення нових типів оселищ диких тварин на придорожніх ділянках; - міграція тварин з постійних місць проживання; - збільшення викидів шкідливих речовин від автотранспорту.

3.1.1 Ймовірний вплив клімат та мікроклімат

Підвищення середньої температури повітря в приземному шарі від викидів тепла з димовими газами не передбачається, забруднення атмосферного повітря незначне та не впливатиме на зміну клімату та мікроклімату прилеглої території. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні. Негативних явищ впливу при зміні цільового призначення земельних ділянок на клімат і мікроклімат – не передбачається.

3.1.2 Ймовірний вплив на стан атмосферного повітря

Проектними рішеннями містобудівної документації в межах ділянки проектування передбачається зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва та реконструкції автомобільної дороги.

Ймовірні ризики: можливий вплив на стан атмосферного повітря відбуватиметься:

- на стадії проведення підготовчих робіт за рахунок викидів вихлопних газів будівельної техніки, що використовується для монтажних, підйомально-транспортних та землекопальних робіт;
- при будівництві автомобільної дороги, основним джерелом впливу на атмосферне повітря є технологічні процеси та будівельна техніка;
- при експлуатації автомобільної дороги, основним джерелом впливу на атмосферне повітря є транспортні засоби.

Позитивний вплив на стан атмосферного повітря передбачено за рахунок:

- встановлення санітарного розриву від автомобільної дороги до громадських будівель (відповідно до ДСП 173-96);
- влаштування зон зелених насаджень.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від планованої діяльності представлені виключно від ДВЗ автотранспорту, який пересувається в межах території об'єкту. А також від технологічного транспорту, який буде задіяний до реконструкції, будівництва автомобільної дороги.

Очікувані рівні максимальних приземних концентрацій забруднюючих речовин не будуть перевищувати встановлених граничнодопустимих концентрацій, тому вплив на стан атмосферного повітря при зміні цільового призначення земельних ділянок відбуватиметься в межах санітарних нормативів.

3.1.3 Ймовірний вплив на водні ресурси

Територія ПМД охоплює верхню частину басейнів річок Прутець Яблуницький та частково Лазещини. Проектними рішеннями передбачені мостові переходи через наступні водотоки та дотримання природоохоронних вимог до прибережних захисних смуг:

- р. Яблунька (права притока Прутця Яблуницького);
- струмок Ренегив, правий доплив Лазещини.

Ймовірні ризики: можливий вплив на стан поверхневих вод відбуватиметься:

- на стадії проведення підготовчих та будівельних робіт збільшення завислих часток у воді за рахунок скаламучення будівельною технікою русел водотоків при влаштуванні мостових переходів;
- забруднення поверхневих водотоків ПММ будівельної техніки при аварійних ситуаціях;
- виніс забруднюючих речовин, в тому числі завислих часток, з полотна автомобільної дороги стоками дощових і талих вод.

Водозабір поверхневих чи підземних вод не планується. Стаціонарні джерела скидів забруднюючих речовин у водне середовище відсутні.

Ризики впливу на ґрунтові та підземні води не прогнозуються.

Використання води для приготування основних будівельних сумішей на території будівництва та реконструкції автодороги не передбачається, так як планується усі такі суміші довозити готовими у авто-міксерях. Питна вода для робочих під час будівництва буде

доставлятися бутильована. На території будівельного майданчику буде споруджено біотуалет.

Негативних впливів на водне середовище, порушення гідродинамічного режиму, виснаження поверхневих та підземних водних ресурсів, надходження у водне середовище забруднюючих речовин при експлуатації оновленої дороги не відбуватиметься. Передбачається створення нормативних ухилів для стоку дощових і талих вод.

Отже, у випадку затвердження проєкту містобудівної документації очікується, що вплив на водне середовище буде відсутній при умові дотримання усіх норм технологічного процесу.

3.1.4 Ймовірний вплив на геологічне середовище та ґрунтовий покрив

По більшій частині земельних ділянок дорога проходитиме по вододільному хребту між басейнами р. Прут і р. Тиси, Рельєф вододільного хребта гірський з глибокими ярами та балками, по яких стрімко протікають струмки та потоки в гірський каньйон р. Прутець Ялуницький. Ділянка реконструкції і будівництва дороги відносяться до районів будівництва з складними інженерно-геологічними умовами.

На території планованої діяльності представлений ландшафтні висотні яруси крутосхилового лісистого середньогір'я.

З позицій гідродинамічних характеристик та спрямованості ерозійних процесів території реконструкції і будівництва дороги особливих загрозливих змін підчас провадження діяльності не очікується. Очікується зменшення ерозійної діяльності на ділянках де передбачено будівництво асфальтованої дороги на заміну ґрунтової.

Прогнозується, що інших небезпечних явищ та процесів, які можуть виникати чи активно розвиваються і впливають на зміну геоекологічної ситуації в межах проєктованої ділянки не очікується.

Ґрунти що поширені в цьому районі не просідаючі і не агресивні до бетону. Склад ґрунтів – гірські лучно-буроземні з потужністю гумусового горизонту 0,2 м і придатні для рекультивації.

Просадочність ґрунтів відсутня. На період проведення будівельно-монтажних робіт спостерігатиметься незначний вплив на відстані 10 м вздовж дороги та переміщенні ґрунтових мас, що може призвести до незначного знищення ґрунтових організмів в поверхневих шарах, що носитиме локальний та тимчасовий характер, лише на період проведення робіт.

Ущільнення ґрунту при русі автотранспорту та забруднення ґрунтів відпрацьованими газами чи сипкими матеріалами не передбачається. Забруднення ґрунтів хімічними речовинами, що може призвести до зміни їхньої кислотності та складу не передбачається. Інші фактори можливого прямого чи опосередкованого впливу відсутні.

Таким чином, при зміні цільового призначення земельних ділянок вплив на ґрунтовий покрив геологічне середовище очікується як прийнятний.

3.1.5 Ймовірний вплив на земельні ресурси

Процедура зміни цільового призначення земельних ділянок проводиться згідно до вимог Земельного Кодексу України (гл. 4 ст. 20, гл. 9, гл. 13) та Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель». Земельні ресурси проєктної території не відносяться до категорії особливо цінних груп ґрунтів згідно до наказу Держкомзему від 06.10.2003 р. №245.

Проєктом містобудівної документації передбачені зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції автомобільної дороги на землі «12.04 Для розміщення та експлуатації будівель і споруд автомобільного транспорту та дорожнього господарства» державної власності. ПМД передбачені обсяги площ змін функціонального призначення земельних ділянок, що вказані у підрозділі 1.1.

Додаткового вилучення земельних ділянок та змін їх функціонального призначення не передбачається.

Таким чином, при затвердженні проекту містобудівної документації є всі підстави для провадження процедури зміни цільового призначення земельних ділянок.

3.1.6 Ймовірний вплив від за шумового, вібраційного, світлового, іонізуючого та теплового навантаження

Під час реконструкції та спорудженні автомобільної дороги при роботі будівельної техніки рівень шумового навантаження може сягати 80-95 дБа. Вплив носитиме локальний та короткотривалий характер. Очікується, що при реалізації планованої діяльності допустимий рівень шуму складає (відповідно до ДБН В.1.1-31:2013 та наказу МОЗУ від 22.09.2019 №463) на території житлової забудови – 55 дБа в денний час.

Очікується що при реалізації ДДП джерела іонізуючого випромінювання, ультразвукових та електромагнітних хвиль будуть відсутні. Джерела світлового, вібраційного та теплового навантаження будуть відсутні або знаходитися в межах допустимих нормативних значень.

Таким чином, при затвердженні проекту містобудівної документації очікується шумовий вплив, значення якого будуть мінімізовані до граничнодопустимих рівнів. Вплив оцінюється як прийнятний протягом всього часу планованої діяльності. Іонізуюче, ультразвукове, електромагнітне та вібраційне навантаження відсутнє.

3.1.7 Ймовірний вплив на заповідні об'єкти

Згідно наданих вихідних в межах території проектування містобудівної документації (несення змін до генеральних планів з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги), територія існуючої і проектної дороги частково проходить в межах господарської зони Вороненківського ПОНДВ Карпатського національного природного парку.

Більш детальний опис ймовірного впливу на природні фіто- та зоокомплексі подані у наступних підрозділах (3.1.8, 3.1.9). Застосовані проектні пом'якшуючі заходи з метою зменшення прогнозного впливу на екосистеми.

Таким чином, при затвердженні проекту містобудівної документації очікується мінімальний вплив в межах господарської зони Вороненківського ПОНДВ Карпатського НПП, значення якого будуть мінімізовані шляхом впровадження природоохоронних заходів. Вплив оцінюється як прийнятний протягом всього часу планованої діяльності.

3.1.8 Ймовірний вплив на рослинний світ

Для реконструкції та автомобільної дороги поблизу цінних територій з високим рівнем біорізноманіття основним принципом є уникнення негативних наслідків впливу на ці екосистеми. Якщо повне уникнення будівництва неможливе, тоді необхідно обрати варіант, який має найменший негативний вплив. Також необхідним є здійснення природоохоронних компенсаційних заходів.

Основна частина проектної ділянки знаходиться в межах населених пунктів с. Яблуниця, с. Вороненко. Рослинний покрив тут представлений лучною та сільськогосподарською рослинністю, в основному це ліщина звичайна, бузина червона, жимолость чорна і горобина звичайна. Травостій: маренка запашна, осока лісова, зеленчук жовтий, підмаренник запашний, копитняк й купина кільчата.

Очікується, що реалізація проекту містобудівної діяльності здійснить вплив на рослинний покрив, який буде виражений у порушенні трав'янистого-чагарникового покриву вздовж існуючої автомобільної дороги.

Узагальнений перелік факторів негативного впливу на рослинний покрив при будівництві та експлуатації автошляхів та їх оцінка подана у таблиці 3.1

Таким чином, при затвердженні проекту містобудівної документації очікується вплив на рослинний покрив, значення якого будуть мінімізовані шляхом впровадження заходів з біологічної рекультивациі. Вплив оцінюється як прийнятний протягом всього часу планованої діяльності.

Таблиця 3.1 – Фактори впливу на рослинний покрив при будівництві та експлуатації автомобільної дороги (Т – вплив тимчасовий, П – вплив постійний; «+» – зворотний, «-» – незворотний; 1 – вплив відсутній; 2 – вплив незначний, 3 – вплив суттєвий)

№	Характеристика стану рослинного світу	Тривалість	Зворотність	Рівень
<i>на етапі будівництва:</i>				
1.	Вирубка дерев смерекового лісу для розширення дороги до 24 м.	П	-	3
2.	Знищення всієї рослинності під полотном дороги.	П	-	3
3.	Зміна видового різноманіття та зниження рівня життєвості рослин через порушення і забруднення ґрунтів, повітря, водойм при будівництві.	Т	+	2
<i>на етапі експлуатації:</i>				
4.	Поступове спрощення просторової структури прилеглих до траси насаджень, заміна фонових лісових видів на толерантні до умов зростання, з широкою екологічною амплітудою. На луках домінуючу роль будуть відігравати щільнокореневищні злаки, різноманітність різнотрав'я зменшиться.	Т	+	2
5.	Збіднення видового різноманіття рослин (зникнення епіфітних мохів і лишайників та нетолерантних до забруднень вищих рослин).	Т	+	2
6.	Хімічне забруднення повітря, ґрунтів та водойм на ділянках, прилеглих до автодороги приведе до випадання фонових рослин з фітоценозу.	Т	+	2
7.	Через вирубку дерев погіршиться структура лісового угруповання, відбудеться фрагментація. Можна прогнозувати можливість виникнення вітровалів у цих насадженнях у майбутньому. У смугах вздовж траси можливе масове ураження деревостану опіками, зимою – морозне розтріскування. Через ушкодження швидко виникають та поширюються різні грибові захворювання, всихають дерева. Насадження будуть зріджуватися.	Т	+	2
8.	На фоні хворіб та ушкоджень дерев виникне явище вітровальності, яке ще більше підсилюється через прорубку траси, створення відкритих місць, що сприяють вільному переміщенню повітряних мас, які при цьому розвивають велику швидкість. Це ще більше ускладнюється тим, що значні площі лісництва зайняті чистими смерековими лісами, які частіше піддаються вітровалам чисті смерекові насадження, при відсутності в їх складі листяних (бука, явору) і більш вітростійких шпилькових порід (ялиця).	Т	+	2
9.	Ймовірна поява і поширення адвентивних (чужорідних) рослин та інвазивних видів, які можуть заноситися за колесами транспорту.	Т	+	2

3.1.9 Ймовірний вплив на тваринний світ

Розглядаючи особливості прохідності дикими тваринами об'єктів транспортної інфраструктури, доцільно визначити основні типи оселищ, в яких існують групи видів тварин із подібними потребами. Основними типами оселищ в даному проекті з цього погляду є післялісові луки, ліси, різноманітні типи пасовищ, водотоки та урбанізовані території. Характеристики цих типів оселищ та їхніх репрезентативних видів диких тварин описано нижче.

Наземні безхребетні (в т. ч. комахи). Більшість видів безхребетних тварин пов'язані з конкретними типами оселищ. Окремі види часто мають дуже специфічну екологію та життєві цикли. Багато видів здатні літати. Потрібно застосовувати декілька підходів під час проектування об'єктів транспортної інфраструктури, зокрема:

- для найбільш чутливих чи рідкісних видів (наприклад, метелик Аполлон, Вусач-Розалія) – впровадження заходів на основі міграційних потреб й можливостей;
- для типів оселищ із високим ступенем різноманітності видів безхребетних – підтримка динаміки міграційного коридору має здійснюватися на рівні типу оселища таким чином, щоб забезпечити міграційність цих видів між оселищем з обох сторін дороги.

Риби та інші водні види тварин. До цієї групи належать не тільки види риб, але й інші водні тварини, такі як ракоподібні, прісноводні молюски, равлики та багато інших. Риби, які проживають у водотоках, часто можуть переміщуватися на великі відстані. Безперешкодна міграція водними потоками в обох напрямках є умовою існування більшості водних організмів.

Земноводні представляють групу, до якої належать хвостаті види (тритони, саламандри) та нехвостаті види (жаби). Більшість видів земноводних є під загрозою вимирання і тому перебувають під охороною. В період розмноження земноводні часто мігрують, перетинаючи дороги, що призводить до їхньої масової загибелі – тисячі особин гинуть за короткий проміжок часу в одному місці (інколи протягом декількох днів). У деяких видів спостерігається висока міграційна активність, навіть поза межами репродуктивного періоду. Часто це викликано специфічними погодними умовами, такими як нічний дощ після тривалого періоду посухи. Розігряті ділянки дороги після дощу – це ідеальне місце для комах. На них полюють земноводні, які теж відповідно збираються на цих ділянках. Це може спричинити високу загибель земноводних, інколи навіть може призвести до зникнення їхніх локальних популяцій.

Наукові дослідження свідчать, що існує тенденція загибелі земноводних на автошляхах упродовж усього сезону. Статистика відзначає значне зростання числа роздушених на дорогах особин земноводних, яке припадає на середину весни, другу половину літа і цілу осінь, що свідчить про збільшення міграційної активності, пов'язаної з певними процесами у популяціях. Таким чином, можна говорити про пік весняних міграцій дорослих особин земноводних у другій половині квітня, причому в цей період серед мігрантів чисельно переважає ропуха сіра. Весняні міграції є найважливішим етапом життєвого циклу амфібій загалом, оскільки вони передують розмноженню, і саме тоді спостерігається значна смертність особин на дорогах, особливо самок. Самки, як правило, становлять меншість у популяціях і продукують сотні, тисячі, й десятки тисяч яєць кожна, тому їхня загибель істотно знижує чисельність популяцій і ставить під загрозу популяційне поновлення як компенсаторний механізм такого впливу. За час весняних міграцій на дорогах гине 62 % дорослих особин ропухи сірої і 19% – жаби трав'яної від усіх, які стають жертвами автотранспорту протягом року. Літній період характеризується загальним зниженням інтенсивної міграційної активності для ропухи сірої (19%) і певною активізацією міграцій жаби трав'яної (30 %), пік яких припадає на середину літа, що може бути пов'язано з пошуком харчових біотопів. І, третій етап міграційної активності – це період осінніх міграцій, які відбуваються в час підготовки тварин до стану зимового спокою та пошуку придатних для зимівлі місць. Напрямок осінніх міграцій переважно є протилежним до напрямку весняних, тобто здійснюється до місць, звідки тварини мігрували навесні. Варто відзначити, що такі переміщення тварин відбуваються упродовж усієї осені з піком, який

припадає на другу половину вересня – першу половину жовтня. Частка особин ропухі сірої в цей період порівнянн з літньою і становить 19%, а жаби трав'яної – 51%.

Тритон звичайний (*Triturus vulgaris*) – живе у водоймах як природного, так і антропогенного характеру. Переважно звичайний тритон населяє невеликі водойми серед лісових урочищ.

Жаба трав'яна (*Rana temporaria*) – доміантний вид земноводних у лісових урочищах, але чисельність і щільність популяції повністю пов'язана з умовами біотопів, наявністю вологи. Головні місця концентрації під час розмноження зосереджені біля в потічків.

Серед чинників, які призводять до збіднення видового різноманіття угруповань земноводних і до спрощення структури домінування в них, варто виділити антропогенні, біотичні й абіотичні. З антропогенних – це надмірна сільськогосподарська чи меліоративна трансформація ландшафту.

Антропогенно трансформовані ділянки, порівняно з умовно природними, виявлялися в середньому вдвічі біднішими як якісно, так і кількісно. Таким чином, отримані нами дані можуть свідчити про певну індикаторну властивість окремих видів чи цілих угруповань земноводних щодо ступеня антропогенної трансформованості оселищ і використовуватись у різного роду моніторингових дослідженнях. Аналіз ступеня антропогенної трансформації оселищ показав, що ділянки з нижчим антропогенним навантаженням мають вищі показники як видового багатства, так і відносної чисельності угруповань. Це свідчить про те, що значна антропогенна трансформація оселищ однозначно має негативний вплив на угруповання земноводних, незалежно від місця їхньої локалізації у просторовому аспекті.

Отже, підсумовуючи результати досліджень угруповань земноводних, можемо констатувати, що на формування і динаміку різноманітності батрахоугруповань вирішальний вплив мають специфіка та рівень антропогенної трансформації території (антропогенний градієнт), проте це твердження справджується лише на локальному рівні. Основну ж роль на регіональному рівні відіграють зональний і кліматичний чинники, які впливають на формування угруповань земноводних і визначають їхні динамічні зміни. Окрім цього, значну роль відіграє ландшафтне різноманіття (гетерогенність ландшафту) як похідне зонального і континентального градієнтів, а також мозаїчність оселищ земноводних, яка, зрештою, нерідко має антропогенне походження.

Плазуни. Це група тварин, до складу якої входять ящірки, змії. Більшість видів рептилій проживає на добре прогрітих територіях із укриттями (чагарники, повалені дерева, висока трава тощо). Гадюка звичайна (*Vipera berus*) може проживати у високогір'ї, а європейська болотна черепаха (*Emys orbicularis*) і вуж водяний (*Natrix tessellata*) віддають перевагу низинним річкам й болотам.

Плазуни проживають у межах певних типів оселищ і мігрують на короткі відстані. Якщо дорога перетинає місце їхнього проживання, тоді виникає ризик загибелі тварин. Високий рівень загибелі рептилій також часто спостерігається на автомобільних шляхах й велосипедних доріжках. Необхідно впроваджувати заходи щодо запобігання появи плазунів на дорогах та спрямування їх до безпечних переходів.

Птахи. Об'єкти транспортної інфраструктури не є міграційним бар'єром для птахів, оскільки всі види, що проживають у Карпатах, можуть літати. Проте деякі дрібні види (золотомушка жовточуба, деякі види синицевих) долають широкі автомагістралі неохоче і віддають перевагу надземним або підземним переходам. Тим не менше, багато видів птахів стають жертвами дорожнього руху.

Технічне обслуговування доріг теж суттєво впливає на деякі види тварин (наприклад, чижі). Зафіксована масова загибель чижів унаслідок споживання кристалів солі, що використовуються під час зимового обслуговування доріг. Цього можна було б уникнути шляхом використання кристалів мінімального розміру або соляного розчину. Варто зауважити, що об'єкти транспортної інфраструктури спричиняють не лише негативні наслідки. Приміром, мости можуть слугувати місцями гніздування птахів (пронурок, ластівка сільська, ластівка міська, боривітер звичайний і сапсан), а також місцями схову для деяких видів кажанів. Гніздування птахів на мостах мають переваги, оскільки гнізда не

доступні для хижаків, але можуть також мати певні ризики, пов'язані із можливими ремонтними роботами та безпекою руху (тоннажність проїзду).

Значні зміни відмічені серед екологічної групи хижих птахів. Серед хижих птахів на територіях значних змін зазнають усі види, занесені до Червоної книги України.

Види птахів, які зустрічаються на сухих пасовищах та пасовищах із чагарниками й деревами, також можуть зазнавати впливу від транспортної інфраструктури, зокрема це лунь (*Circus sp.*), види сов або комахоїдні птахи, такі як дрімлюга (*Caprimulgus europaeus*), яких часто приваблює світло на дорогах.

Під час будівництва об'єктів транспортної інфраструктури на сухих пасовищах та пасовищах із чагарниками необхідно враховувати усі наявні види тварин, що зустрічаються на цих територіях. Важливо забезпечувати зв'язок між оселищами, де зосереджені види хребетних, які зазвичай тісно пов'язані із характерною рослинністю. Також треба пам'ятати про видів земноводних та дрібних й середніх ссавців. Пасовища із чагарниками й деревами можуть виконувати важливу функцію міграційного коридору як для великих ссавців, так й для безхребетних, кажанів та інших груп тварин. Необхідно враховувати міграційні потреби цих груп.

Дрібні ссавці. Ця група включає дрібних гризунів, комахоїдних, зайцеподібних, куницевих, лисиць і котів лісових. Вимоги до проживання та здатність долати транспортні бар'єри відрізняються в різних підгрупах дрібних ссавців. Найбільш специфічними є вимоги видів, що живуть постійно під землею, таких як кріт європейський чи сліпак. Здатність перетинати дороги відрізняється навіть у подібних видів (наприклад, заєць сірий і кріль європейський).

Кріль європейський живе в норах і здатний використовувати невеликі кульверти (структури, які дозволяють воді текти під (або над) стежками, дорогами, залізницями та іншими аналогічними перешкодами) для перетину доріг, а заєць сірий віддає перевагу відкритому простору і практично не використовує маленькі підземні переходи. Загалом до цієї групи належать рухомі тварини, які часто перетинають дороги під час пошуку їжі. Зазвичай вони охоче використовують навіть невеликі мости й кульверти.

Видра та інші напівводні види тварин. До цієї групи належать види, які живуть біля водного середовища і часто рухаються водотоками. Типовими представниками цієї групи є видра річкова, бобр європейський, тхір лісовий, горностай, щур водяний та інші.

Хоча ці види можуть плавати й пірнати, більшість із них не використовують для міграції мостів, якщо вони не мають сухих берегів. У цьому випадку тварини змушені перетинати дороги.

Ссавці, які живуть на деревах. Ця група включає всі види вовчкових, вивірку звичайну і куницю лісову. Ці тварини можуть використовувати переходи, що побудовані з метою підтримки екокоридору, який з'єднує розділені лісові масиви. Крім того, з огляду на їхню здатність рухатися по верхівках дерев, доцільно розробити для них спеціальні надземні переходи, що з'єднують верхівки дерев.

Кажани. У Європі існує понад 40 видів кажанів, які відрізняються за розмірами й способом життя. Усі види можуть лігати, деякі з них можуть долати великі відстані високо над землею, а інші – уникають вільного простору й літають переважно в лісах. Для останньої групи дороги створюють міграційні бар'єри. Для цієї групи необхідно розробити відповідні переходи. Освітлення уздовж транспортної інфраструктури приваблює комах і, як наслідок, деякі види кажанів стають жертвами дорожнього руху в таких місцях.

Великі ссавці (олень благородний, козуля, свиня дика, великі хижаки). До цієї групи входять три види копитних і три види хижаків. Вовк, рись і ведмідь у Карпатському регіоні належать до видів, які знаходяться під загрозою вимирання або є рідкісними та відповідно охороняються законом. Ці тварини заселяють великі площі з низькою щільністю популяції.

Зв'язок між різними частинами їхніх популяцій, які розселені далеко один від одного, має вирішальне значення для їх довготривалого виживання. Вовк є більш пристосованим до різних типів ландшафтів, проте рись й ведмідь значно сильніше пов'язані із лісовими типами оселищ.

Олень благородний – поширений вид у Карпатах. Він є індикаторним видом, адже його потреби до прохідності об'єктів транспортної інфраструктури є подібними до потреб великих хижаків.

Під час аналізу видового різноманіття ссавців звернемо увагу на тих, які викликають особливий інтерес у біологів. Серед них на особливу увагу заслуговує ведмідь бурий (*Ursus arctos*). Основні місця поселення ведмедя бурого в Українських Карпатах розташовані і в Горганах, крім інших масивів. Тут він звичайний вид, однак відмічений лише під час міграцій. Чисельність ведмедя бурого є на критично низькому рівні. Тепер особини бурого мігрують в ПЗ «Горгани», Карпатський НПП. Оптимальна межа щільності популяції карпатського ведмедя в середньому не має перевищувати 1 особину на 1 тис. га лісових угідь. Кормова здатність угідь безпосередньо впливає на чисельність і розміри індивідуальної ділянки ведмедя. Низька чисельність популяції разом із прогресуючою фрагментацією середовища загрожують зменшенням генетичної мінливості. Дослідження середовищних пріоритетів ведмедя бурого доводять, що він уникає внутрішніх ділянок великих і густих масивів лісу, а значно частіше використовує екотонні оселища, надаючи перевагу стаціям розміщеним в середній частині гір, висота яких від 500 до 1200 м н. р. м.

Другим рідкісним видом є рись європейська (*Lynx lynx*). Щільність популяції цього виду в регіоні трохи менша від оптимальної. Одним із негативних наслідків впливу на популяцію рисі є зменшення площі придатного середовища існування. Особини під час міграцій переміщуються майже завжди уздовж лісових масивів. Обмеження чи усунення можливості таких переміщень унаслідок фрагментації заселених рисями лісів на дрібніші, розділені між собою фрагменти, призводить до формування ізольованих локальних популяцій, які значною мірою приречені на вимирання. Рисі, що поширені в українській частині Карпат, становлять фрагмент великої популяції виду, тому вона значно рідше зазнає короткотривалих впливів негативних факторів і характеризується значною стабільністю. Наявність сприятливого середовища існування відіграє основну роль для збереження популяції рисі. З огляду на великі територіальні вимоги особин цього виду, стабільність його популяції буде залежати насамперед від охорони наявних стацій для поселення рисі та заходів для збільшення їхнього взаємного сполучення. Незважаючи на природоохоронний статус рисі, і надалі головною причиною смертності цих хижаків є діяльність людини. Істотною перешкодою для успішної життєдіяльності рисі, як і інших великих хижих ссавців, є розбудова мережі комунікаційних шляхів. Ці шляхи можуть мати двоякий негативний вплив на її популяцію. По-перше, вони становлять “зону високого ризику” для тварин, що показали багаторічні дослідження у Швейцарії над інтродукованою там популяцією рисі. Доведено, що загибель на шляхах комунікацій (автодорогах і залізничних коліях) становить майже 30 % усіх випадків смертності серед рисей. По-друге, вони створюють додаткові бар'єри для міграції тварин, ділячи їхнє середовище існування на ізольовані фрагменти. Особливо істотною перешкодою для міграцій рисі та інших тварин є дороги, на котрих інтенсивний рух відбувається у нічні години. Розбудова елементів інфраструктури (урбаністичні, промислові, туристичні та ін. об'єкти) на локальному рівні може погіршувати умови поселення і міграції хижаків.

Міграція видів тварин – це основна умова для виживання їхніх популяцій. Вона забезпечує як повсякденні, так й сезонні потреби тварин. Важливе значення мають довготривалі міграції поза межами постійних місць проживання.

За натурними обстеженнями проектною територією науковцями КНПП були встановлені шляхи міграції диких тварин – копитних (рис. 3.1), але якщо є пожива, то цими шляхами можуть користуватися також й великі хижаки (ведмідь та рись).

Поширеним явищем є розпорошення молодих особин тварин, які покидають територію своїх батьків у пошуках власних місць проживання. Іноді в цьому процесі беруть участь й дорослі особини. У багатьох випадках така міграція не є обґрунтованою, однак, цілком очевидно, що вона має вирішальне значення для виживання популяцій. Міграція зменшує ізольованість популяцій, підвищуючи ймовірність виживання виду. Вона дає змогу

компенсувати коливання чисельності популяцій, викликані тимчасовим погіршенням середовища існування, епідеміями, стихійними лихами або антропогенним впливом.

Рис. 3.1 – Шляхи міграції диких тварин (за натурними дослідженнями КНПП, 2022)

З іншого боку, міграція дає змогу знаходити та заселяти особинами виду нові сприятливі типи оселищ поза межами поширення популяцій виду. Міграція також забезпечує генетичний обмін, необхідний для збереження мінливості генетичного фонду виду.

Деякі особини, або навіть окремі невеликі популяції, можуть пристосуватися до фрагментарного середовища, проте це не суперечить життєвій потребі забезпечення шляхів міграції для диких тварин.

Ключовим питанням для виживання багатьох видів є рівень фрагментації популяцій, що зумовлена будівництвом транспортної інфраструктури. Найбільше під загрозою впливу знаходяться невеликі популяції, які проживають на великих територіях. Великі ссавці належать до видів, які знаходяться під загрозою вимирання. Вплив фрагментації на популяції видів також суттєво зростає в умовах зміни клімату, що призводить до зміни типів оселищ та зміни міграційної поведінки видів.

Загроза фрагментації, спричиненої інфраструктурою, небезпечна тим, що вона є незворотним процесом, який, здебільшого, проявляється не одразу, а з плином часу. Ізольовані популяції мають здатність виживати протягом певного часу після негативних змін у їхньому середовищі існування.

3.2 Ймовірний вплив на об'єкти історико-культурної спадщини

Відповідно до положень Міжнародних конвенцій, норм чинного національного законодавства і Екологічної та соціальної політики ЄБРР під час розроблення будь яких проектів будівництва необхідно застосовувати підхід на основі ієрархії пом'якшення. Він передбачає вжиття заходів з метою уникнення впливів на культурну спадщину з самого початку реалізації проекту або, якщо це не є можливим, вжиття додаткових заходів, спрямованих на мінімізацію чи пом'якшення або, в якості останнього варіанту, компенсацію будь-яких потенційних залишкових негативних впливів на об'єкти археології.

Найоптимальнішим заходом із уникнення негативного впливу на об'єкти археологічної спадщини є розташування перспективної дороги та технологічних проїздів поза місцями розташування об'єктів археології та їхніх охоронних зон.

Об'єкти архітектурної, археологічної, культурної спадщини в межах територій зміни цільового призначення земельних ділянок відсутні, тому негативний вплив не прогнозується.

В разі виявлення знахідки археологічного або історичного характеру проектом передбачається повне припинення робіт у відповідності до вимог Закону України «Про охорону культурної спадщини», Закону України «Про охорону археологічної спадщини».

3.3 Ймовірний вплив на життєдіяльність населення та стан його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

З боку соціально-економічних умов життєдіяльності населення в межах територій зміни цільового призначення земельних ділянок при впровадженні планованої діяльності передбачається позитивний вплив, за рахунок утворення нових робочих місць, підвищення трудової зайнятості населення, що також буде обумовлено створенням нових об'єктів туристичної інфраструктури.

Умови життєдіяльності місцевого населення та його здоров'я при здійсненні зазначеної діяльності не погіршується. Планова діяльність при дотриманні вимог природоохоронного та санітарного законодавства України, а саме Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» не буде мати суттєвого впливу на здоров'я місцевого населення та рекреантів.

Реалізація проекту містобудівної документації відбуватиметься по території Полянської селищної ради, а саме в межах населених пунктів Вороненко, Яблуниця та Бистриця і ГТК «Буковель» та не впливатиме на інші території. Причому такі впливи можливі лише вздовж автомобільної дороги, яку планується будувати та/або реконструювати та в межах її зон впливу. Згідно з ДСП № 173-96, санітарно-захисна зони для об'єкта проектування не встановлена. За ГБН В.2.3-218-007:2012 «Екологічні вимоги до автомобільних доріг. Проектування» встановлені орієнтовні розміри смуг впливу (див. табл. 1.2).

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Екологічні проблеми району розташування досліджуваної ділянки є аналогічними до проблем гірських населених пунктів та експлуатації автомобільних доріг. Базуючись на характеристики поточного стану довкілля та очікувані впливи, в тому й впливи на здоров'я населення при зміні цільового призначення земельних ділянок проведено ранжування екологічних проблем від впровадження проекту містобудівної документації (табл. 4.1).

Таблиця 4.1 – Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування

Рейтинг	Екологічна проблема, або проблема пов'язана із здоров'ям населення	Чинники або дії, що спричиняють проблему	Заходи у межах Документа державного планування
1	2	3	4
1	Вплив на об'єкти природно заповідного фонду та об'єкти проектної Смарагдової мережі	Відстань до об'єктів ПЗФ	1) Об'єкт проектування частково проходить в межах господарської зони Вороненковського ПОНДВ КНПП; 2) Розширення об'єктів ПЗФ не планується 3) Дотримання періоду тиші у нічний час
2	Втрата або руйнування оселищ диких тварин	Будівництво та реконструкція автомобільної дороги	Компенсаційні заходи
3	Розвиток туристичної інфраструктури	Будівництво нових об'єктів туристичної інфраструктури	Заходи в межах ПМД не розроблялися. В перспективі такі заходи будуть конкретизовані у відповідних проєктах та ОВД.
4	Загибель диких тварин на дорогах; Фрагментація оселищ (бар'єрний ефект); Створення нових типів оселищ на придорожніх ділянках	Експлуатація автомобільної дороги	Облаштування на шляхах міграції тунелів, мостів, підземних переходів для тварин, огороження другої групи (металева сітка ДФЛ висотою 2 м). Встановлення попереджуючих знаків «дикі тварини» та роз'яснюючих банерів.
5	Міграція тварин з постійних місць проживання	Шум від автомобільного транспорту	Обмеження швидкості руху автотранспорту вздовж лісових масивів. Повна заборона проведення будівельних робіт у нічний період суток.
6	Розчистка від рослинного покриву та підготовка майданчику будівництва	Компенсаційні заходи	Компенсаційні заходи

Продовження табл. 4.1

1	2	3	4
7	Соціально-економічний вплив	Працевлаштування місцевого населення під час будівництва і реконструкції.	1) Нові робочі місця 2) Розвиток туристично-рекреаційної структури
8	Акустичне навантаження (шум)	Рух автотранспорту	Упорядкування вздовж дороги природних зелених насаджень, насадження за необхідності в межах населених пунктів.
9	Поводження з відходами	Утворення виробничих відходів під час будівництва та реконструкції доріг	Укладання угод на вивіз виробничих відходів на відповідні полігони відходів або підприємства з їх утилізації або вторинної переробки.
10	Поява і поширення інвазивних видів рослин	Технічний стан автомобільної дороги	Утилізація інвазивних видів при їх появі та запобігання їх подальшому поширенню
11	Забруднення повітря пилом	Тимчасовий вплив під час будівельних робіт	Облаштування доріг з твердим покриттям.
12	Деградація ґрунтів	Водна ерозія під час будівельних робіт	Вертикальне планування з облаштуванням системи збору поверхневого стоку
13	Забруднення ґрунтів	Аварійні розливи палива, автомобільних мастил під час будівельних робіт	1) Використання сучасної будівельної техніки, яка пройшла технічний огляд; 2) Заправка будівельної техніки у спеціально відведених місцях.
14	Вплив на здоров'я населення та умови життєдіяльності	Викиди забруднюючих речовин	Створення лісозахисних смуг

Більша частина проектної території проходить по території населених пунктів Яблуниця і Вороненко, тому вплив на природні екосистеми та об'єкти ПЗФ оцінюється як мінімальний. Безпосереднього впливу на екосистеми КНПП та ПЗ «Горгани» автотраса мати не буде.

Враховуючи вищезначене ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються проекту містобудівної документації, є вкрай малі, а це свідчать про прийнятність планової діяльності на здоров'я людини.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Законодавчим підґрунтям для формування суспільних відносин для забезпечення екологічної безпеки є Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 р., який розглядає екологічну безпеку життєдіяльності людини як невід'ємну умову сталого економічного і соціального розвитку України і закріплює відповідні заходи правового впливу щодо її забезпечення.

Документом державного планування є видом містобудівної документації, який визначає планувальну організацію та розвиток частини території. Даний проєкт виконано відповідно до вимог діючих нормативно-правових актів України: Земельного Кодексу України, Водного Кодексу України, Лісового Кодексу України, Законів України «Про основи містобудування», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про охорону навколишнього середовища», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про охорону земель», нормативно-правових актів та нормативно-методичних положень Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України, а також під час проєктування враховано вимоги документів державного планування:

- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»;
- ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів»;

- ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні»;
- ДБН В.2.3-4:2015 «Споруди транспорту. Автомобільні дороги»;
- ГБН В.2.3-218-007:2012 «Екологічні вимоги до автомобільних доріг. Проєктування»;

- ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів»
- ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва»;
- ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій»;
- ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія»;
- ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди»;
- ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проєктування».

Проєкт містобудівної документації розробляється з урахуванням природно-кліматичних умов, існуючого рельєфу території, особливостей прилеглої території та забудови, з додержанням технологічних і санітарних розривів, з урахуванням взаємозв'язку основних та допоміжних споруд.

Законом встановлено, що використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з додержанням обов'язкових екологічних вимог: раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій; здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища; здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів; застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення; збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні; здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб.

Зобов'язання у сфері планування та забудови населених пунктів

З метою дотримання вимог до розміщення та організації сельбищної території, необхідно забезпечити виконання «Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів», а саме п.4 ДСП 173-96. Організація сельбищних територій населених пунктів повинна створити максимально сприятливі умови проживання населення з урахуванням нормативного забезпечення повним набором установ соціального, культурного та побутового обслуговування населення, додержання нормативних показників густоти населення на території житлових кварталів та районів, якості навколишнього середовища та мікроклімату, вимог до організації та благоустрою присадибних територій, транспортної та інженерної інфраструктури відповідно до діючих будівельних і санітарних норм та правил.

Зобов'язання у сфері охорони водних ресурсів.

З метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності необхідно забезпечити дотримання ст. 88, 89 Водного кодексу України (Редакція від 21.02.2020).

При виникненні аварійних забруднень водних ресурсів суб'єкт господарювання повинен своєчасно проінформувати центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, а також проведені роботи, пов'язані з ліквідацією наслідків аварій, які можуть спричинити погіршення якості води, у відповідності до вимог статті 44 Водного кодексу України.

У разі забруднення підземних вод необхідно вжити заходи щодо встановлення причини, з яких це сталося, і за пропозиціями відповідних державних органів влади впровадити відповідні заходи щодо їх відтворення.

В аварійних ситуаціях, пов'язаних з їх забрудненнями, що можуть шкідливо вплинути на здоров'я людей і стан водних екосистем необхідно негайно розпочати ліквідацію її наслідків і повідомити про аварію центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, обласну державну адміністрацію та відповідну раду.

Заходи щодо забезпечення нормативного стану поверхневих і підземних вод при будівництві включають: влаштування будівельного майданчика з твердим покриттям; організація водовідведення дощових та талих вод; недопущення на території будівельного майданчика витоків нафтопродуктів та масел із несправного автотранспорту.

Зобов'язання у сфері охорони атмосферного повітря.

Відповідно до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря» необхідно розробити спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, а також вживати заходи для ліквідації причин, наслідків забруднення атмосферного повітря.

Заходи щодо забезпечення нормативного стану атмосферного повітря при будівництві включають: контроль за точним дотриманням технології виконання робіт; розосередження в часі роботи будівельних машин і механізмів, не задіяних в єдиному безперервному технологічному процесі; дотримання заходів щодо попередження загазованості повітря – всі машини, що працюють на будмайданчику з двигунами внутрішнього згоряння повинні бути перевірені на токсичність вихлопних газів; виключення роботи машин і механізмів на холостому ходу; максимально можливе скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферне середовище; герметизація технологічного обладнання; здійснення контролю за точним дотриманням технологічного регламенту роботи обладнання, роботою контрольно-вимірвальних пристроїв.

Зобов'язання у сфері охорони земель.

З метою обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж річок та навколо водойм необхідно забезпечити дотримання ст. 60, 61 Земельного кодексу України (Редакція від 21.02.2020).

Відповідно до вимог Закону України «Про охорону земель» необхідно своєчасно проінформувати відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування про стан, деградацію та забруднення земельних ділянок.

У разі можливого забруднення земель небезпечними відходами, у тому числі аварійними викидами від стаціонарних і пересувних джерел за рішенням місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування проводитимуться постійні або періодичні обстеження хімічного складу ґрунтів з метою виявлення та визначення їх негативного впливу на здоров'я людини, а також окремих видів природних ресурсів і довкілля в цілому.

У разі наявності у підприємства об'єктивної інформації про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру необхідно надати її Міністерству енергетики та захисту довкілля, ДСНС та її територіальним органам та обласній держадміністрації у відповідності до вимог пункту 19 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» від 30.03.1998 р. № 391.

Заходи по охороні ґрунтів та земельних ресурсів включають: обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва; регулярні поставки будівельних матеріалів у міру просування будівництва, без складування великих партій на будівельному майданчику; розміщення будівельних матеріалів на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям; заборона спалювання всіх видів горючих відходів на території будівельного майданчика.

Зобов'язання у разі виникнення надзвичайної екологічної ситуації.

Зона надзвичайної екологічної ситуації – окрема місцевість України, на якій виникла надзвичайна екологічна ситуація.

Надзвичайна екологічна ситуація – надзвичайна ситуація, при якій на окремій місцевості сталися негативні зміни в навколишньому природному середовищі, що потребують застосування надзвичайних заходів з боку держави.

У разі оголошення на території планованої діяльності зони надзвичайної екологічної ситуації необхідно: неухильно дотримуватись встановленого правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації; провести мобілізацію ресурсів та зміну режиму роботи з метою проведення аварійно-рятувальних та відновлювальних робіт; вжити заходів щодо нормалізації екологічного стану на території планованої діяльності.

Зважаючи на соціально-економічну та природно-рекреаційну особливість території екологічного оцінювання та у відповідності до нормативно-правової бази України, в ході здійснення СЕО, було оцінено зобов'язання розробників ДДП:

- 1) пріоритетність вимог екологічної безпеки при прийнятті проектних рішень;
- 2) виконання ряду інженерних заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей;
- 3) планова діяльність не передбачає вилучення будь-якого невідновного ресурсу;
- 4) проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів;
- 5) узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства та прогнозування стану навколишнього природного середовища в рамках процедури Стратегічної екологічної оцінки;
- 6) забезпечення загальної доступності проектних матеріалів та даного Звіту про СЕО.

Документом державного планування також враховані зобов'язання спрямовані на покращення стану довкілля на державному та міжнародному рівнях (табл. 5.1).

Таблиця 5.1 – Зобов'язання спрямовані на покращення стану довкілля на державному та міжнародному рівнях

Нормативні акти на державному рівні 1	Нормативні акти на міжнародному рівні 2
<i>У сфері державного управління, що стосується охорони довкілля та сталого розвитку</i>	
ЗУ «Про Стратегічну екологічну оцінку»	Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України
ЗУ «Про Оцінку впливу на довкілля»	Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС
ЗУ «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року	Стратегія ЄС для Дунайського регіону
Указ Президента України «Про розвиток регіону українських Карпат» від 22 липня 2019 року №543/2019	Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат (Карпатська Конвенція)
<i>У сфері охорони природи, ландшафтного та біорізноманіття</i>	
ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища»	Конвенція про дикі види флори та фауни і середовища існування у Європі (Бернська конвенція)
ЗУ «Про природно-заповідний фонд України»	Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція)
ЗУ «Про екологічну мережу України»	Конвенція про охорону біологічного різноманіття
ЗУ «Про Червону книгу України»	Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція)
ЗУ «Про Зелену книгу України»	Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES)
ЗУ «Про рослинний світ»	Міжнародна Угода про збереження афроєвразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA)
ЗУ «Про тваринний світ»	Міжнародна Угода про збереження популяцій європейських кажанів (EUROBATS)
ЗУ «Про охорону земель»	Європейська ландшафтна конвенція
ЗУ «Про атмосферне повітря»	Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі відстані
Водний кодекс України	Конвенція щодо співробітництва по охороні та сталому використанню ріки Дунай (Конвенція про охорону ріки Дунай)
Лісовий кодекс України	Конвенція ЄЕК ООН з охорони та використання транскордонних водотоків
Земельний кодекс України	
Кодекс України про надра	
ЗУ «Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону»	

Продовження табл. 5.1

1	2
ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат»	
Правила рубок головного користування у гірських лісах Карпат	
Санітарні правила в лісах України	
<i>У сфері управління відходами</i>	
ЗУ «Про відходи»	Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням
Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року	
Національний план управління відходами до 2030 року	
<i>У сфері містобудування</i>	
ЗУ «Про Генеральну схему планування території України»	
ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності»	
<i>У сфері охорони здоров'я</i>	
ЗУ «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»	Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішення та доступ до правосуддя з питань, які стосуються довкілля (Оргуська конвенція)
ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я»	

Враховуючи результати аналізу можна зробити висновок, що Проект містобудівної документації, відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному рівні, враховує їх і пропонує комплекс заходів, які спрямовані на їх виконання.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 у даному розділі описуються наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Оцінка ймовірного впливу проекту містобудівної документації «Внесення змін до генерального плану сіл Яблуниця, Вороненко Полянницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених із детальним планом території з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» (16-01-11-22/П-ТОМ 5) на довкілля проведена відповідно до контрольного переліку (табл. 6.1).

Таблиця 6.1 – Оцінка ймовірного впливу ПМД на довкілля відповідно до контрольного переліку

Чи може реалізація Стратегії спричинити:		Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
1		2	3	4	5
Повітря					
1.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			●	
2.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел	●			+
3.	Погіршення якості атмосферного повітря		●		+
4.	Появу джерел неприсмних запахів			●	
5.	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			●	
Водні ресурси					
6.	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			●	
7.	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			●	
8.	Збільшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			●	
9.	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			●	
10.	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			●	
11.	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			●	
12.	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			●	

Продовження табл. 6.1

1		2	3	4	5
13.	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону			•	
14.	Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			•	
15.	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			•	
16.	Забруднення підземних водоносних горизонтів			•	
Відходи					
17.	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів		•		+
18.	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених будівельних відходів IV класу небезпеки			•	
19.	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			•	
20.	Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з Відходами			•	
21.	Утворення або накопичення радіоактивних відходів			•	
Земельні ресурси					
22.	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару		•		+
23.	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			•	
24.	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу		•		+
25.	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури			•	
26.	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель	•			+
27.	Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад			•	
Біорізноманіття та рекреаційні зони					
28.	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			•	
29.	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			•	
30.	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			•	
31.	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин	•			+
32.	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей		•		
33.	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			•	

Продовження табл. 6.1

	1	2	3	4	5
34.	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			•	
Населення та інфраструктура					
35.	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			•	
36.	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			•	
37.	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему. Зміни в структурі транспортних потоків	•			+
38.	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень	•			+
39.	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			•	
40.	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			•	
Екологічне управління та моніторинг					
41.	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки			•	
42.	Погіршення екологічного моніторингу			•	
43.	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			•	
44.	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			•	
Інше					
45.	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			•	
46.	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			•	
47.	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії		•		+
48.	Суттєве порушення якості природного середовища			•	
49.	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			•	
50.	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			•	

На основі оцінок, представлених у таблиці 6.1, можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації ПМД:

- *атмосферне повітря* – вплив негативний, довготривалий, постійний, а саме: збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел внаслідок впровадження реалізації ПМД. Зменшення дії негативних ефектів, які викликаються дією цього впливу можливо при реалізації природоохоронних заходів передбачених у ПМД;

- *земельні ресурси* – ймовірні короткотривалі, негативні впливи, пов'язані з порушення, переміщення і ущільнення ґрунтового шару, що буде викликано технологією будівництва автомобільної дороги. Також, ймовірно очікуються зміни в топографії території, тобто можлива зміна абсолютних висот рельєфу у зв'язку з прокладанням профілю автодороги – вплив негативний, довготривалий. Та основний вплив, але позитивний, довготривалий це суттєві зміни в структурі земельного фонду, тобто зміна цільового призначення земельних ділянок та типу власності.
- *біорізноманіття* – очікуються впливи в межах лісових масивів господарської зони Вороненківського ПОНДВ КНПП;
- *рекреаційні зони* – ймовірний позитивний, довготривалий вплив пов'язаний за кількістю та якістю вже наявних рекреаційних можливостей;
- *населення та інфраструктура* – довготривалий позитивний суттєвий вплив на нинішню автотранспортну систему, яка змінить структуру транспортних потоків у західних областях України, що ймовірно буде потребувати необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень;
- *водні ресурси, відходи, екологічне управління та моніторинг* – внаслідок зміни цільового призначення земельних ділянок для будівництва і реконструкції автомобільної дороги негативних впливів не очікується те відповідні наслідки відсутні.

Оцінка кумулятивного впливу

Кумулятивні ефекти можуть виникати з незначних за своїми окремими діями факторів, які, працюючи разом протягом тривалого періоду часу поступово накопичуючись, підсумовуючись згодом в одному і тому ж районі, можуть викликати значні наслідки.

Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом тривалого часу перевершують її можливість їх асиміляції або трансформації.

Оцінка кумулятивного впливу на довкілля може бути проведена як за даними результатів безпосереднього спостереження за станом довкілля (стаціонарні пости, систематичні лабораторно-інструментальні вимірювання), так і на підставі даних, отриманих за затвердженими розрахунковими методами. При цьому, при формуванні оціночних даних впливу на довкілля, слід враховувати розміри та характер досліджуваної території та наявність на ній всіх джерел забруднення навколишнього середовища – потенційних вкладників у загальний (фоновий) стан забруднення. Саме фонове забруднення і буде характеризувати кумулятивний вплив всіх наявних на конкретній території об'єктів.

Здійснення оцінки кумулятивного впливу недоцільне у зв'язку з мінімальним впливом на довкілля та у зв'язку з розташуванням об'єкту планованої діяльності поза межами впливу промислових та техногенних об'єктів.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

На основі інформації, представленої у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що випливають з реалізації проєкту містобудівної документації. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення проєкту містобудівної документації і рекомендацій, що виникли в результаті виконання СЕО.

При проектуванні об'єкту будівництва будуть прийняті технічні, технологічні та інші рішення, щоб не допустити перевищення нормативних значень рівня шуму та викидів шкідливих речовин пересувними джерелами. Отже, негативного впливу на здоров'я населення при будівництві та експлуатації об'єкту не очікується.

Основні природоохоронні заходи щодо зменшення та/або усунення негативних впливів на довкілля повинні буди передбачені у «Звіті з ОВД», процедура якої є наступним етапом інвестиційного процесу будівництва для виробничої діяльності такого виду.

З метою забезпечення нормативного стану довкілля та мінімізації негативного впливу під час підготовчих та будівельних робіт у відповідності до чинних нормативних вимог із застосуванням відповідної техніки та механізмів передбачаються недопускання порушень факторів, які можуть призвести до аварійних ситуацій.

До таких факторів, під час виконання будівельних робіт можна віднести: порушення режимів експлуатації будівельних машин та обладнання; порушення цілісності технологічного обладнання (розрив, руйнування); помилкові дії персоналу.

З метою забезпечення нормативного стану довкілля та мінімізації тимчасового негативного впливу під час будівництва та експлуатації об'єкта передбачається:

- просторово-планувальним рішенням забезпечити дотримання вимог ДСП №173-96 щодо розмірів нормативних;
- забезпечити повне збирання, належне зберігання та передачу відходів спеціалізованим підприємствам;
- виконавці будівельних робіт будуть залучатися з урахуванням їх кваліфікаційного складу та обсягу будівельних робіт;
- організаційні, технічні, технологічні рішення та інші заходи, направлені на реалізацію планованої діяльності, здійснюватимуться з дотриманням вимог законодавства та нормативних документів і забезпеченням механічного опору та стійкості конструктивних елементів, що супроводжуються, пожежної безпеки, унеможливлення загрози здоров'ю або безпеці людей та шкідливого впливу на довкілля, захисту від шкідливого впливу шуму та вібрації тощо;
- здійснення будівельних робіт на підставі документів, що засвідчують право на виконання таких робіт;
- дотримуватись заходів з охорони атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунтів, а також рослинного та тваринного світу.
- зберігання та транспортування будівельних матеріалів та відходів здійснювати способами, що гарантують мінімальний ризик забруднення довкілля;

Відповідальність за дотримання заходів з охорони навколишнього середовища в період проведення будівельних робіт на об'єкті покладається на спеціалізовані організації, які виконуватимуть ці роботи.

Результуючі оцінку екологічних впливів та очікуваних наслідків для навколишнього середовища узагальнено комплекс природоохоронних заходів (табл. 7.1).

Таблиця 7.1 – Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків

Складова довкілля	Заходи для зменшення негативних наслідків
1	2
<i>Атмосферне повітря</i>	<ul style="list-style-type: none"> - для попередження надходження забруднюючих речовин в атмосферне повітря та шумового навантаження не допускати роботи автотранспорту та будівельних механізмів в режимі холостого ходу; - при зберіганні та пересипці піщано-гравійних матеріалів на території будівництва вжити заходи щодо недопущення їх розпилення. - заборона експлуатації техніки з несправними або не відрегульованими двигунами і на не відповідному стандартам паливі; - перевезення сипучих матеріалів, тільки в зволоженому вигляді або під накриттям; - фарбування металевих конструкцій в заводських умовах, а в місці їх монтажу фарбування тільки зварних швів; - своєчасна підтримка техніки в справному стані за рахунок проведення у встановлений час техобслуговування і планово-запобіжного ремонту.
<i>Водне середовище</i>	<ul style="list-style-type: none"> - дотримуватися санітарних та інших вимог щодо впорядкування території, здійснювати заходи щодо запобігання забрудненню водних об'єктів стічними водами, що відводяться з території; - дотримання зон санітарної охорони водних об'єктів, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 р. № 2024; - забороняється злив відпрацьованих мастил, палива, розчинників тощо, на поверхню землі; - облаштування відповідних дренажних систем; - на ділянках доріг, які пролягають в межах водоохоронних зон, територій природно-заповідного фонду (Вороненківське ПОНДВ КНПП), рекреаційних зон (місць туризму, спорту і масового відпочинку населення) слід влаштовувати споруди відведення та очищення стоків з поверхні дорожніх покриттів та штучних споруд; - при перетині автомобільною дорогою поверхневого водотоку необхідно забезпечити: мінімальний допустимий ухил для стоку води залежно від типу поверхні; відведення води та її випуск з низової сторони системою водовідвідних і водопропускних споруд, що усуватимуть застій поверхневої води. При неможливості забезпечення зазначених вище умов, у насипі або його нижній частині в обов'язковому порядку влаштовують дренаж. - у межах прибережно-захисної смуги заборонено розташування будівельних майданчиків, площадок для стоянки транспортних засобів, автозаправних станцій, пунктів технічного обслуговування, автопавільйонів, туалетів тощо.
<i>Ґрунтовий покрив</i>	<ul style="list-style-type: none"> - родючий шар ґрунту знімають на всій площі земель, що вилучають під будівництво. Порядок подальшого використання родючого шару ґрунту, який підлягає зніманню, визначають в проекті організації будівництва; - не допускати забруднення ґрунтів нафтопродуктами, відходами, тощо;

Продовження табл. 7.1

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> - з метою недопущення забруднення ґрунтів та підземних вод, документом державного планування передбачено улаштування твердого асфальтобетонного покриття тротуарів, доріг, проїздів; - складування будівельних матеріалів та побутових відходів в межах спеціально відведених місць тимчасового зберігання; - регулярне вивезення будівельного сміття та відходів згідно з укладеними договорами; - контроль поточного стану та забезпечення своєчасного ремонту машин і механізмів, що запобігає забрудненню ґрунтового шару паливно-мастильними та іншими матеріалами; - заправку машин та спецтехніки проводити поза межами будівельного майданчика, або в спеціально відведених для цього місцях з твердим бетонним чи асфальтним покриттям; - благоустрій та озеленення території з організацією проїздів, тротуарів та газонів.
<i>Геологічне середовище</i>	<ul style="list-style-type: none"> - виконання вертикального планування території, впорядкування поверхневого стоку; - укріплення укосів і схилів вздовж полотна дороги; - на мостових переходах провести укріплення берегів водотоків; - рекультивация порушених ділянок.
<i>Поводження з відходами</i>	<ul style="list-style-type: none"> - підприємству укласти угоди на вивіз та утилізацію усіх різновидів відходів, що утворюються під час виробничого процесу; - відходи сортуються по класах небезпеки, збираються і зберігаються і накопичуються в контейнерах в спеціально встановлених місцях тимчасового зберігання на майданчику з твердим покриттям; - забезпечити наявність пересувних контейнерів для відходів ТПВ.
<i>Фізичні поля</i>	<ul style="list-style-type: none"> - застосування сучасного обладнання з низькими шумовими характеристиками; - обмеження швидкості руху автомобільного транспорту по території об'єкту; - експлуатація інженерного та технологічного обладнання тільки у справному стані; - для створення належного акустичного середовища на території, що прилягає безпосередньо до сельбищної забудови доцільно застосовувати шумозахисні екрани. Пропонується в якості шумозахисних екранів використати екран, який відповідає характеристикам що наведені у ДБН В.1.1-31:2013 та матиме висоту відносно відмітки осі дороги на рівні 3 м; - своєчасний ремонт механізмів та технологічного обладнання.
<i>Рослинний світ</i>	<ul style="list-style-type: none"> - підтримувати придорожню ділянку з доброю видимістю (вирубання дерев й кущів) з метою зменшення ризику зіткнення транспортних засобів із тваринами (особливо з копитними); - після закінчення будівництва автомобільної дороги і проведення робіт з рекультивациі, необхідно створювати вітростійкі узлісся (підсаджувати чагарники), що підвищить стійкість насаджень і підвищить вітростійкість придорожного насадження;

Продовження табл. 7.1

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> - для нових насаджень потрібно використовувати місцеві деревні й чагарникові види, що відповідають ґрунтовим й кліматичним умовам Карпатського регіону. Там, де це можливо, природне відновлення дерев й чагарників може бути оптимальним способом підтримки екологічних функцій для придорожніх територій. Необхідно уникати посадки інвазійних видів. - подальший догляд за рослинами і трав'янистими поверхнями повинен бути мінімізований. Перевага надається процесу природної сукцесії. Не рекомендується обгороджувати насадження та скошувати траву в перші кілька років. - при створенні «зелених мостів» для забезпечення міграційних шляхів фауни, висаджувати на них переважно чагарники: з технічних причин (менша маса шарів ґрунту, менший ризик порушення будівництва мостів корінням). Дерева можна рекомендувати на великих зелених мостах, призначених для з'єднання екосистем або на межі моста, де існують кращі ґрунтові умови. - у проектно-кошторисній документації в обов'язковому порядку визначити обсяг коштів, які будуть спрямовані на здійснення компенсаційної посадки у тій же кількості або більшій, ніж кількість дерев, які підлягають вирубуванню. Бажано компенсаційну посадку здійснювати у смузі відведення автомобільної дороги у вигляді захисної смуги, відповідно до ДСТУ 3587:2022. У разі неможливості посадки дерев у смузі відводу місце здійснення компенсаційної посадки погоджують з уповноваженими органами або виплачується компенсаційна плата за нанесені збитки.
<i>Тваринний світ</i>	<ul style="list-style-type: none"> - на перетині шляхів міграції диких тварин з автомобільними дорогами з інтенсивністю руху (20 річна перспектива) більше, ніж 10000 авт./добу рекомендовано влаштовувати біопереходи та огороження висотою від 2 м до 2,5 м і довжиною не менше ніж 0,5 км по обидві сторони від шляху міграції тварин; - автомобільна дорога окрім огороження першої групи, що розміщується на узбіччі та розділовій смузі, має огороження другої групи (металева сітка ДФЛ висотою 2 м). Плетена сітка ДФЛ – це сітка, яка за рахунок оптимального розподілу міцності спеціально призначена для огорож великих територій. За рахунок різного розміру комірок в нижній і верхній частині, сітка має велику міцність в нижній частині. У той же час у верхній частині, де не потрібна особлива міцність, відбувається економія матеріалу. Дорожня сітка ДФЛ підходить для установки огорож по бокам автомобільних доріг. Сітка влаштовується на присипній бермі у підшви насипу, а за відсутності берми на узбіччі земляного полотна в 0,50 м від бровки. В місцях установки шумозахисних екранів сітка не влаштовується. - запобігати щонайменшим змінам умов протікання водотоку і забезпечувати сприятливу для проходу риби та інших водних живих ресурсів швидкість русла в межах штучних споруд за рахунок достатнього розміру отворів прокладання транспортного маршруту подалі від нижніх частин долин річок чи струмків і ближче до схилів, проте не щільно до схилів; - забезпечення переходів для свійських тварин у межах житлової забудови;

Продовження табл. 7.1

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> - направляючі структури міграції тварин поза автодорогою – насадження рослинності, що з'єднує ландшафтні структури території з переходом для тварин - уникати або мінімізувати розриви водотоків та інших лінійних природних об'єктів, відповідно підтримуючи екологічні зв'язки між розділеними дорогою ділянками долини; - встановлювати попереджувальні знаки, знаки обмеження швидкості тощо, що попереджують водіїв про появу тварин на дорогах або про небезпечні місця їх концентрацій.
Здоров'я населення	<ul style="list-style-type: none"> - відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами; - заходи радіаційної безпеки, відповідних санітарних правил, а також заходи встановлені нормами, іншими актами законодавства, що містять вимоги радіаційної безпеки.

Компенсаційні заходи – компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків.

Компенсація нанесених незворотних збитків від планованої діяльності здійснюється за рахунок грошового відшкодування. Розрахунки розміру екологічного податку виконується відповідно до Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями).

Аналізуючи види і рівні впливів на навколишнє середовище об'єкту планової діяльності, можна зробити висновок, що комплекс заходів, спрямованих на запобігання, уникнення, зменшення, усунення визначеного негативного впливу, забезпечить дотримання чинних екологічних і санітарно-гігієнічних умов провадження планової діяльності.

У випадку порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища підприємством будуть негайно вжиті заходи щодо усунення відповідних порушень та компенсовано, в установленому порядку, шкоду, заподіяну довкіллю або здоров'ю і майну громадян, у повному обсязі.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ ТОЩО)

8.1 Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися

У контексті стратегічної екологічної оцінки проєкту містобудівної документації та «Заяви про визначення обсягу стратегічної оцінки» проєкту містобудівної документації «Внесення змін до генеральних планів с. Бистриця, с. Поляниця, с. Вороненко, с. Яблуниця Полянницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених з детальними планами територій та детальних планів території за межами населених пунктів з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» у частині ПМД «Внесення змін до генерального плану сіл Яблуниця, Вороненко Полянницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених із детальним планом території з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» (16-01-11-22/П-ТОМ 5) були розглянуті наступні альтернативи та їх можливий вплив на навколишнє середовище:

«Нульова альтернатива» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

За умови незатвердження проєкту містобудівної документації та не реалізації проєктних рішень щодо зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги, в подальшому автомобільна дорога та навколишнє середовище залишиться на рівні існуючого стану та не буде передбачено впорядкування території та формування вимог до забудови на даній ділянці, відповідно до діючих санітарних та будівельних норм і правил. Опис розвитку подій за даною альтернативою наведений у розділі 2 цього звіту.

Альтернатива «За місцем розміщення діяльності» – це максимально сприятливий сценарій розвитку подій у випадку успішної реалізації проєктних рішень на стан компонентів навколишнього середовища, забезпечення екологічної безпеки та гарантування здоров'я громадян.

З метою охорони й оздоровлення навколишнього середовища проєктом рекомендовано виконати ряд планувальних та технічних заходів. Намічений комплекс заходів повинен реалізовуватись через дію законів України щодо екологічного стану та санітарно-епідеміологічного контролю території, місцевого самоуправління.

На основі аналізу екологічної ситуації проєкту були запропоновані еколого-містобудівні заходи подальшого розвитку та раціонального використання його території.

Вибір території під будівництво та реконструкцію автомобільної дороги обґрунтовано наступним:

- реконструкція і будівництво відбуватиметься в межах існуючої (місцями ґрунтової) дороги;
- екологічні, санітарно-епідеміологічні, протипожежні і містобудівні обмеження щодо планованої діяльності об'єктом проєктування витримуються;
- ділянки не належить до пам'яток культурної спадщини, археологічних територій;
- ділянки відповідають вимогам для земель «12.04 Для розміщення та експлуатації будівель і споруд автомобільного транспорту та дорожнього господарства».

Враховуючи характер планованої діяльності можна зазначити заходи сприяння сумарному адаптаційному потенціалу регіону до зміни клімату за такими ознаками, згідно Рекомендацій щодо включення кліматичних питань до документів державного планування: енергоефективність, водозбереження, зменшення витрат та транспортних потреб.

Відповідно до містобудівних умов і обмежень, передбачено забезпечення виконання «Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів», а саме п.4 ДСП 173-96.

Забезпечення належного збирання, перевезення та передачі відходів, утворюваних внаслідок здійснення діяльності, згідно чинного законодавства, планується шляхом підписання угод зі спеціалізованими підприємствами.

Вибір земельної ділянки обґрунтовано місцем розташування поряд з існуючими об'єктами, транспортними шляхами та являється найбільш оптимальним.

Альтернатива «Чотирьох смугова автомобільна дорога» – це максимально можлива пропускна здатність автомобільної дороги. Але, від такого розвитку подій слід відмовитися за багатьма причинами:

- по-перше, гірський рельєф території не дозволяє улаштування 4-х смугового асфальтного покриття із дотриманням всіх норм на всій проектній ділянці;
- по-друге, значне зростання витрат на будівництво;
- по-третє, збільшення загальної площі зміни цільового використання земель;
- по-четверте, збільшиться негативний вплив та відповідні наслідки на навколишнє середовище, такі як додаткове вирубування лісових насаджень, збільшення площ порушення або деградації середовищ існування диких видів тварин та рослин тощо.

Додатково була розглянута *«Територіальна альтернатива»* – ця альтернатива розглядалася та оцінювалася з точки зору зміни профіля автомобільної дороги. А саме, було запропоновано провести реконструкцію ділянки від залізничної станції «Вороненко» до с. Яблуниця через приселок Довгий Грунь з виходом на основну трасу Рахів-Івано-Франківськ і далі до роздоріжжя на ГК «Буковель». Також, було відхилено від розвитку такого сценарію так як:

- по-перше, збільшаться площі зміни цільового використання земель, в основному сільськогосподарського використання та житлової забудови;
- по-друге, зросте загальна довжина об'єкту проектування приблизно на 5-6 км, а відповідно і витрат на будівництво тощо.

Таким чином, під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період будівництва, реконструкції та функціонування об'єкту планованої діяльності з врахуванням зміни цільового призначення земельних ділянок, надано прогноз впливу на навколишнє середовище, виходячи із особливостей планованої діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Реалізація будівництва об'єкту призведе до економічного розвитку та раціонального використання території, а негативні фактори впливу на навколишнє середовище при функціонуванні об'єкту можна оцінити як незначні при дотриманні усіх вимог та норм будівництва та експлуатації.

На основі аналізу та порівняння наявних перспектив розвитку даної території була прийнята альтернатива *«За місцем розміщення діяльності»*, яка в більшій мірі відповідає встановленим цілям екологічної політики на місцевому рівні, та в більшій мірі сприяє досягненню сприятливого в санітарно-екологічному відношенні середовища, його благоустрою, та підвищує комфортність проживання населення с. Яблуниця та с. Вороненко за основними визначеними показниками

8.2 Опис здійснення СЕО

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період будівництва та функціонування планованого об'єкту, надано прогноз впливу на довкілля, виходячи із

особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проекту містобудівної документації є її відповідність Державним Будівельним Нормам, Санітарним Нормам і Правилам України, Законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

- проаналізовано в регіональному та локальному плані природні умови території розміщення планової діяльності, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;
- розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі забруднення атмосферного середовища;
- оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;
- проаналізовано склад ґрунтів, рівні залягання підземних вод, особливості гідрогеологічних умов майданчика за результатами інженерно-геологічних вишукувань;
- консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;
- розглянуто способи ліквідації наслідків;
- особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;
- отриманні зауваження і пропозиції до проекту містобудівної документації;
- проведено громадське обговорення у процесі розробки проекту містобудівної документації.

В ході СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку населеного пункту та підвищення якості життя населення.

9. ЗАХОДИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Враховуючи вище визначені результати оцінки впливів передбачається програма моніторингу та контролю щодо впливів на довкілля під час провадження планованої діяльності для моніторингу та контролю допустимих впливів.

Екологічний та соціальний моніторинг для об'єкту буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва і експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Моніторинг впливу на довкілля є обов'язковою умовою при здійсненні планованої діяльності, а саме: проведення моніторингу атмосферного повітря, контроль за дотриманням допустимих рівнів і тривалості дії шуму на договірній основі акредитованою лабораторією, проведення контролю за вивезенням відходів.

З метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, необхідне забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення згідно Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля. Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості.

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля (ст. 17). Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію ПМД;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що ПМД виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для оцінки повноти та якості реалізації заходів здійснюватиметься моніторинг виконання ПМД, що дасть змогу оперативно приймати необхідні управлінські рішення.

У випадку затвердження ПМД наступною процедурою інвестиційного процесу будівництва є розроблення робочого проєкту та започаткування процедури оцінки впливу на довкілля. Результатом ОВД має бути «Звіт з оцінки впливу на довкілля» та «Висновок про ОВД». В цих документах, моніторинг довкілля має бути представлений у повному обсязі.

Згідно з проведеною вище стратегічною екологічною оцінкою визначено, що під час провадження планованої діяльності, очікується прийнятний вплив на довкілля та здоров'я населення. Та задля оцінки одержаних проєктних рішень і дотримання природоохоронного законодавства моніторинг є обов'язковою умовою при здійсненні планованої діяльності.

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджує Кабінет Міністрів України.

Програма екологічного моніторингу буде розроблена на час будівництва та експлуатації планованого об'єкту. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Постійний моніторинг буде здійснюватися під час всього життєвого циклу об'єкту: будівництво – експлуатація – виведення із експлуатації (наслідок виконання документа державного планування).

Моніторинг включає, але не обмежується наступними етапами:

1. Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. Встановлення ключових параметрів моніторингу;
3. Візуальний огляд;
4. Регулярний відбір зразків/проб та їх дослідження;
5. Регулярні опитування та зустрічі з громадськістю, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності.
6. Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище.
7. Регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Методи оцінювання рівнів забруднювальних речовин у атмосферному повітрі:

- діоксид сірки – згідно з ДСТУ EN 14212:2018 – (EN 14212:2012, IDT) Атмосферне повітря. Стандартний метод вимірювання концентрації діоксиду сірки методом ультрафіолетової флуоресценції;

- діоксид азоту та оксиди азоту – згідно з ДСТУ EN 14211:2018 – (EN 14211:2012, IDT) Атмосферне повітря. Стандартний метод вимірювання концентрації діоксиду азоту та монооксиду азоту методом хемілюмінесценції;

- бензол – згідно з ДСТУ EN 14662-1:2018 (EN 14662-1:2005, IDT) Якість атмосферного повітря. Стандартний метод вимірювання концентрації бензолу (частини перша – третя);

- оксид вуглецю – згідно з ДСТУ EN 14626:2018 (EN 14626:2012, IDT) Атмосферне повітря. Стандартний метод вимірювання концентрації монооксиду вуглецю методом недисперсійної інфрачервоної спектроскопії;

- свинець – згідно з ДСТУ EN 14902:2018 (EN 14902:2005, IDT) Якість атмосферного повітря. Стандартний метод вимірювання вмісту Pb, Cd, As та Ni у фракції аерозольних частинок PM10;

- ТЧ10 – згідно з ДСТУ EN 12341:2018 (EN 12341:2014, IDT) Атмосферне повітря. Стандартний гравіметричний метод вимірювання масової концентрації аерозольних частинок PM10 або PM2,5;

- озон – згідно з ДСТУ EN 14625:2016 (EN 14625:2012, IDT) Повітря атмосферне. Стандартний метод вимірювання концентрації озону на основі фотометрії в ультрафіолетовій області спектра.

Моніторинг видів флори та рослинних угруповань – це комплексна система регулярних спостережень за розповсюдженням, чисельністю, фізичним станом цих об'єктів, а також станом природного середовища їх існування (структурою, якістю і площею) з метою своєчасного виявлення, аналізу і прогнозування можливих змін на фоні природних процесів і

під впливом антропогенних чинників, оцінки цих змін, своєчасного попередження і усунення наслідків негативних дій.

Програма моніторингу флори та рослинних угруповань складається з:

- польові дослідження, які є першоосною моніторингу, – це збір первинних даних – реакцій організмів, популяцій, угруповань на зовнішні стресори; вони передбачають вивчення популяцій і угруповань у природному середовищі і дозволяють встановити взаємозв'язок з абіотичними чинниками, вивчити загальну картину розвитку і життєдіяльності об'єкта, що вивчається;

- аналіз динамічних процесів на рівні організмів, популяцій, угруповань;

- прогноз та моделювання майбутніх змін в середовищі, виходячи з реакцій об'єктів моніторингу на наявні антропогенні ризики (загрози).

Об'єкти моніторингу флори та рослинних угруповань:

- фонові угруповання та види-ефікатори;

- популяції виявлених після інвентаризації токсикотолерантних видів рослин, які витримують допустимий рівень забруднення (їх зникнення буде свідчити про критичний стан довкілля в районі траси).

Параметри і періодичність моніторингу флори та рослинних угруповань:

- присутність (або відсутність) виду і його чисельність;

- параметри, пов'язані з біологічними критеріями оцінки стану популяцій досліджуваних видів.

Індикаторами можуть бути не лише рослинні угруповання, але і окремі організми, присутність яких вказує на певні властивості навколишнього середовища.

Внутрішній моніторинг – загальне управління організацією робіт по виконанню природоохоронних заходів у відповідності до вимог законодавчих і нормативних документів покладається на замовника документа державного планування. Повсякденний контроль за станом будівельного обладнання і технічних заходів по запобіганню забруднення навколишнього середовища здійснюється силами уповноважених осіб, що відповідальні за проектні заходи виконання яких може призвести до забруднення навколишнього середовища.

Зовнішній моніторинг – передбачається виконання зовнішнього моніторингу об'єкта силами органів державного нагляду, місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань. Органи державного нагляду здійснюватимуть моніторинг та контроль підприємства шляхом проведення планових та позапланових перевірок із залученням інших зацікавлених сторін.

Органи місцевого самоврядування та місцеві громадські об'єднання мають право долучатись до контролюючих органів або відвідувати об'єкт самостійно у відповідності до вимог безпеки, що встановлені на промисловому чи комунальному об'єкті.

Моніторинг здоров'я населення – окремі статистичні показники в звітних формах, затверджених відповідними наказами Міністерства охорони здоров'я України, які відображають взаємозв'язок стану здоров'я населення зі станом навколишнього природного середовища, відсутні. Тому визначити об'єктивні індикатори та здійснити їх моніторинг для оцінки ризиків для здоров'я населення на даний час немає можливості.

Екологічний та соціальний моніторинг для об'єкту буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва і експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних негативних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Окремі статистичні показники в звітних формах, затверджених відповідними наказами Міністерства охорони здоров'я України, які відображають взаємозв'язок стану здоров'я населення з станом навколишнього природного середовища, відсутні. Тому визначити об'єктивні індикатори та здійснити їх моніторинг для оцінки ризиків для здоров'я населення на даний час немає можливості.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Транскордонні наслідки виконання проекту містобудівної документації «Внесення змін до генерального плану сіл Яблуниця, Вороненко Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених із детальним планом території з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» (16-01-11-22/П-ТОМ 5) відсутні, оскільки її виконання не матиме наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, сусідніх держав.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Основним об'єктом дослідження, що проходить процедуру СЕО є проєкт містобудівної документації «Внесення змін до генерального плану сіл Яблуниця, Вороненко Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених із детальним планом території з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» (16-01-11-22/П-ТОМ 5).

Метою розробки даної містобудівної документації є уточнення планувальної структури території, зміна функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги.

Основні завдання ПМД:

- визначення майбутніх потреб переважних напрямів використання території;
- урахування державних, громадських і приватних інтересів під час планування забудови та іншого використання території;
- визначення меж функціональних зон, пріоритетних та допустимих видів використання і забудови території;
- формування планувальної структури та просторової композиції забудови;
- визначення територій, що мають будівельні, санітарно-гігієнічні, природоохоронні та інші обмеження їх використання;
- належна та ефективна функціонально-планувальна організація території проєктування з урахуванням існуючих та перспективних планувальних обмежень, а також визначення майбутніх потреб переважних напрямів використання території.

Загальна площа ділянки проєктування в межах с. Яблуниця, с. Вороненко, на якій планується будівництво і реконструкція автомобільної дороги складає 11,0 га. Загальна протяжність автомобільної дороги по с. Яблуниця, с. Вороненко складає – 10,2 км.

На охопленій проєктом території запроєктовані зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції автомобільної дороги на землі «12.04 Для розміщення та експлуатації будівель і споруд автомобільного транспорту та дорожнього господарства» державної власності. Оцінка впливу проєкту містобудівної документації була здійснена на компоненти як природного так і соціального навколишнього середовища, а саме були розраховані, оцінені та враховані у звіті про стратегічну екологічну оцінку ймовірні наслідки для ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, та взаємодія цих факторів.

Вплив проєктних рішень на соціальне середовище можна оцінити як позитивний, оскільки проєктом передбачається розвиток об'єктів, за рахунок яких будуть створюватися нові робочі місця і підвищуватись трудова зайнятість населення.

Умови життєдіяльності місцевого населення та його здоров'я при здійсненні зазначеної діяльності не погіршується. Планова діяльність при дотриманні вимог природоохоронного та санітарного законодавства України, а саме Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» не буде мати суттєвого впливу на здоров'я населення території Поляницької селищної ради.

У звіті з СЕО розглянути та оцінені декілька альтернатив, включаючи нульову альтернативу. Найбільш оптимальною була визначена альтернатива за місцем проєктування, яка в більшій мірі відповідає встановленим цілям екологічної політики на місцевому рівні, та в більшій мірі сприяє досягненню сприятливого в санітарно-екологічному відношенні середовища, його благоустрою, та підвищує комфортність проживання населення за основними визначеними показниками.

При реалізації прийнятої альтернативи, можливі ймовірні впливи планованої діяльності на наступні чинники довкілля:

- атмосферне повітря – вплив негативний, довготривалий, постійний, а саме: збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел

внаслідок впровадження реалізації ПМД. Зменшення дії негативних ефектів, які викликаються дією цього впливу можливо при реалізації природоохоронних заходів передбачених у ПМД;

- земельні ресурси – ймовірні короткотривалі, негативні впливи, пов'язані з порушення, переміщення і ущільнення ґрунтового шару, що буде викликано технологією будівництва автомобільної дороги. Та основний вплив, але позитивний, довготривалий це суттєві зміни в структурі земельного фонду, тобто зміна цільового призначення земельних ділянок та типу власності.

- *біорізноманіття* – очікуються впливи в межах лісових масивів господарської зони Вороненківського ПОНДВ КНПП;

- рекреаційні зони – ймовірний позитивний, довготривалий вплив пов'язаний за кількістю та якістю вже наявних рекреаційних можливостей;

- населення та інфраструктура – довготривалий позитивний суттєвий вплив на нинішню автотранспортну систему, яка змінить структуру транспортних потоків у західних областях України, що ймовірно буде потребувати необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень;

- водні ресурси, відходи, екологічне управління та моніторинг – внаслідок зміни цільового призначення земельних ділянок для будівництва і реконструкції автомобільної дороги негативних впливів не очікується те відповідні наслідки відсутні.

Звітом з СЕО для кожного негативного та/або ймовірного впливу запропоновані природоохоронні заходи.

Для здійснення моніторингу наслідків виконання рішень проєкту містобудівної документації для довкілля, у тому числі для здоров'я населення запропонована структура моніторингу.

Ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення відсутні.

Перелік посилань на джерела використаної інформації

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018. №296 – режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.
3. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). Державні гігієнічні нормативи. (ДГН 6.6.1.-6.5.001-98). Затверджено постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01.12.1997 № 62. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0062282-97#Text>
4. Мороз В. В., Шевчук Н. І., Руденко О. М. Вуглецепоглиняльна та киснетвірна роль лісових насаджень Хмельницької області //Збалансоване природокористування – 2016. – № 4. – С. 79-83. – режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zp_2016_4_18
5. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». – Відомості Верховної Ради України, 2047, № 29, ст. 315.
6. Сборник методик по расчету содержания загрязняющих веществ в выбросах от неорганизованных источников загрязнения атмосферы. – Донецк: УНЦТЭ, 1994.
7. ДБН В.1.1-31:2013 «Захист територій, будинків і споруд від шуму»
8. ДСН 3.3.6.039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації»
9. «Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітного випромінювання» затверджені Міністерством охорони здоров'я України 01 серпня 1996 р наказ №239.
10. Земельний Кодекс України (редакція 16.10.2020 р.). – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/page#Text>.
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 46, ст.394). – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20#n21>
12. Наказа Державного комітету України по земельних ресурсах від 6 жовтня 2003 року N 245 «Про затвердження переліку особливо цінних груп ґрунтів» – режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/REG8300.html
13. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів. ДСП № 173-96», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України № 173 від 19.06.1996, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 24 липня 1996 р. за № 379/1404 із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства охорони здоров'я № 362 від 02.07.2007, № 653 від 31.08.2009.
14. ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні» . – режим доступу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=98054
- 15.

ДОДАТКИ

УКРАЇНА
ПОЛЯНИЦЬКА СІЛЬСЬКА РАДА
НАДВІРНЯНСЬКОГО РАЙОНУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
VIII- ДЕМОКРАТИЧНОГО СКЛИКАННЯ
ДВАДЦЯТЬ ПЕРША СЕСІЯ
РІШЕННЯ

Від 1 листопада 2022 року
с.Поляниця

№404-21-2022

Про внесення змін до генеральних планів
с.Бистриця, с.Поляниця, с.Вороненко
с.Яблуниця Поляницької сільської ради
Надвірнянського району Івано-Франківської
області суміщених з детальними планами
територій та детальних планів території
за межами населених пунктів

Розглянувши звернення виконавчого комітету Поляницької сільської ради про необхідність внесення змін до генеральних планів населених пунктів с.Бистриця, с.Поляниця, с.Вороненко с.Яблуниця, відповідно до ст. ст. 8, п.3,4 ст.10,19 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 25.04.2011 № 555 «Про затвердження порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проєктів містобудівної документації на місцевому рівні», наказу Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України від 16.11.2011 № 290 «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації», ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території», враховуючи генеральні плани сіл, рекомендації земельної комісії, Поляницька сільська рада

В И Р І Ш И Л А:

1.Надати дозвіл Виконавчому комітету Поляницької сільської ради на розроблення проєкту містобудівної документації «Внесення змін до генеральних планів с.Бистриця, с.Поляниця, с.Вороненко с.Яблуниця Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області суміщених з детальними планами території та детальних планів

території за межами населених пунктів з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги.

2. Надати дозвіл Виконавчому комітету Поляницької сільської ради на розроблення проекту містобудівної документації "Внесення змін до Генерального плану села Яблуниця, суміщеного з детальним планом території" в межах розміщення земельних ділянок: кадастровий номер 2611093001:16:008:0081 площею 0.12 га, що перебуває у власності Коріновської Вікторії Сергівни, з метою зміни цільового призначення землі для будівництва та обслуговування об'єктів туристичної інфраструктури та закладів громадського харчування кадастровий номер 2611093001:16:008:0408 площею 0.23 га, що перебуває у власності Коріновської Вікторії Сергівни, з метою зміни цільового для будівництва та обслуговування об'єктів туристичної інфраструктури та закладів громадського харчування кадастровий номер 2611093000:22:001:0015 площею 0,04 га, що перебуває у власності Коріновської Вікторії Сергівни, з метою зміни цільового призначення частини земельної ділянки для будівництва та обслуговування об'єктів туристичної інфраструктури та закладів громадського харчування, а іншу частину площею 0,06 га, для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) кадастровий номер 2611093000:22:001:0012 площею 0.10 га, що перебуває у власності Коріновської Вікторії Сергівни, з метою зміни цільового для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка)».

3. Забезпечити здійснення стратегічної екологічної оцінки детальних планів територій у відповідності до вимог чинного законодавства України.

4. Виконавчому комітету забезпечити проведення громадських слухань містобудівної документації, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.05.2011р. № 555 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні».

5. Після завершення проектних робіт, містобудівну документацію надати на розгляд архітектурно-будівної ради управління містобудування та архітектури департаменту громад та територій, дорожнього, житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури обласної державної адміністрації.

6. Контроль за виконання даного рішення покласти на постійну комісію земельних відносин та архітектури.

Поляницький сільський голова

Микола ПОЛЯК

Додаток Б – Лист від Управління екології та природних ресурсів Івано-Франківської обласної державної адміністрації щодо визначення обсягу CEO

Д. А. Моток
До Вирішення
11/11/2022

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
вул. Сахарова 23 А, м. Івано-Франківськ, 76014, тел./факс 52-61-50; e-mail: main@eco.if.gov.ua
код ЄДРПОУ 40008068

22.11.2022 р. № *05-05/5609* На № 05-5/1300 від 10.11.2022 року

Поляницька сільська рада
Надвірнянського району

с. Поляниця, вул. Карпатська, 1 А

Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації відповідно до вимог частин 2 та 6 статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (далі - Закон) розглянуло заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування «Внесення змін до генеральних планів с. Бистриця, с. Поляниця, с. Вороненко, с. Яблуниця Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області, суміщених з детальними планами територій та детальних планів території за межами населених пунктів з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» та, в межах компетенції, повідомляє наступне.

Звіт про CEO необхідно виконати відповідно до вимог частини 2 ст. 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Відповідно до частини 3 ст. 11 Закону у складі містобудівної документації звітом про стратегічну екологічну оцінку для проектів містобудівної документації є розділ «Охорона навколишнього природного середовища», який має відповідати вимогам частини 2 цієї статті.

З урахуванням вищенаведеного, при складанні звіту про CEO рекомендуємо враховувати вимоги п. 5.26 Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, що затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 р. № 173 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 24.07.1996 р. за № 379/1404, ДБН В.2.3-4:2015 «Автомобільні дороги», ГБН В.2.3-218-007:2012 «Екологічні вимоги до автомобільних доріг. Проектування».

У звіті про стратегічну екологічну оцінку рекомендуємо передбачити наступне:

- проведення процедури оцінки впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- заходи, спрямовані на запобігання та мінімізацію негативних впливів на довкілля, в тому числі: атмосферне повітря, поверхневі та підземні води, ґрунти, визначити шляхи поводження з відходами;
- заходи щодо зменшення акустичного забруднення довкілля;
- заходи щодо дотримання режимів прибережно-захисних смуг водних об'єктів відповідно вимог ст. 60, 61 Земельного кодексу України та ст. 88, 89

Вх./вих. № *346/03-8*
22.11.2022 р.

Водного кодексу України;

- передбачити заходи щодо забезпечення раціонального використання та охорони земель, запобігання або зменшення розвитку небезпечних геологічних процесів і явищ, недопущення підтоплення територій;

- передбачити заходи зменшення негативного впливу на рослинний і тваринний світ, репрезентативні й унікальні наявні ландшафтні комплекси з метою збереження цінних природоохоронних територій, біо- та ландшафтного різноманіття;

- передбачити заходи щодо запобігання негативному впливу на об'єкти природно-заповідного фонду, Смарагдової мережі та інші землі природоохоронного значення;

- визначити відношення земельних ділянок до земель об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного (природний заповідник «Горгани», Карпатський НПП), місцевого значення та інших природоохоронних земель, визначених законодавством України. В разі приналежності вказати зону згідно функціонального зонування та забезпечити дотримання вимог Закону України «Про природно-заповідний фонд України»;

- на виконання Плану заходів з реалізації Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року передбачити проведення досліджень з вивчення шляхів міграції тварин в районах їх розташування та надати пропозиції щодо відповідних організаційних та технічних рішень для зменшення загибелі тварин, включаючи будівництво спеціальних переходів і захисних огорожень у місцях міграції диких тварин;

- передбачити заходи запобігання негативного впливу на здоров'я населення.

Також, необхідно опрацювати альтернативні варіанти планованої діяльності з метою недопущення чи мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище, збереження лісів, територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

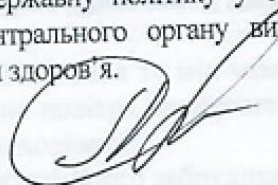
Звертаємо увагу, що ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території» втратив чинність.

У п. 3 Заяви невірно зазначені положення статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Крім того, в порушення вимог п. 2 статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Вами не подано заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки в електронному вигляді.

Одночасно повідомляємо, що відповідно до частини 1 статті 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» проекти документів державного планування, звіти про стратегічну екологічну оцінку та повідомлення про оприлюднення цих документів подає замовник (на паперових носіях та електронному вигляді) до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

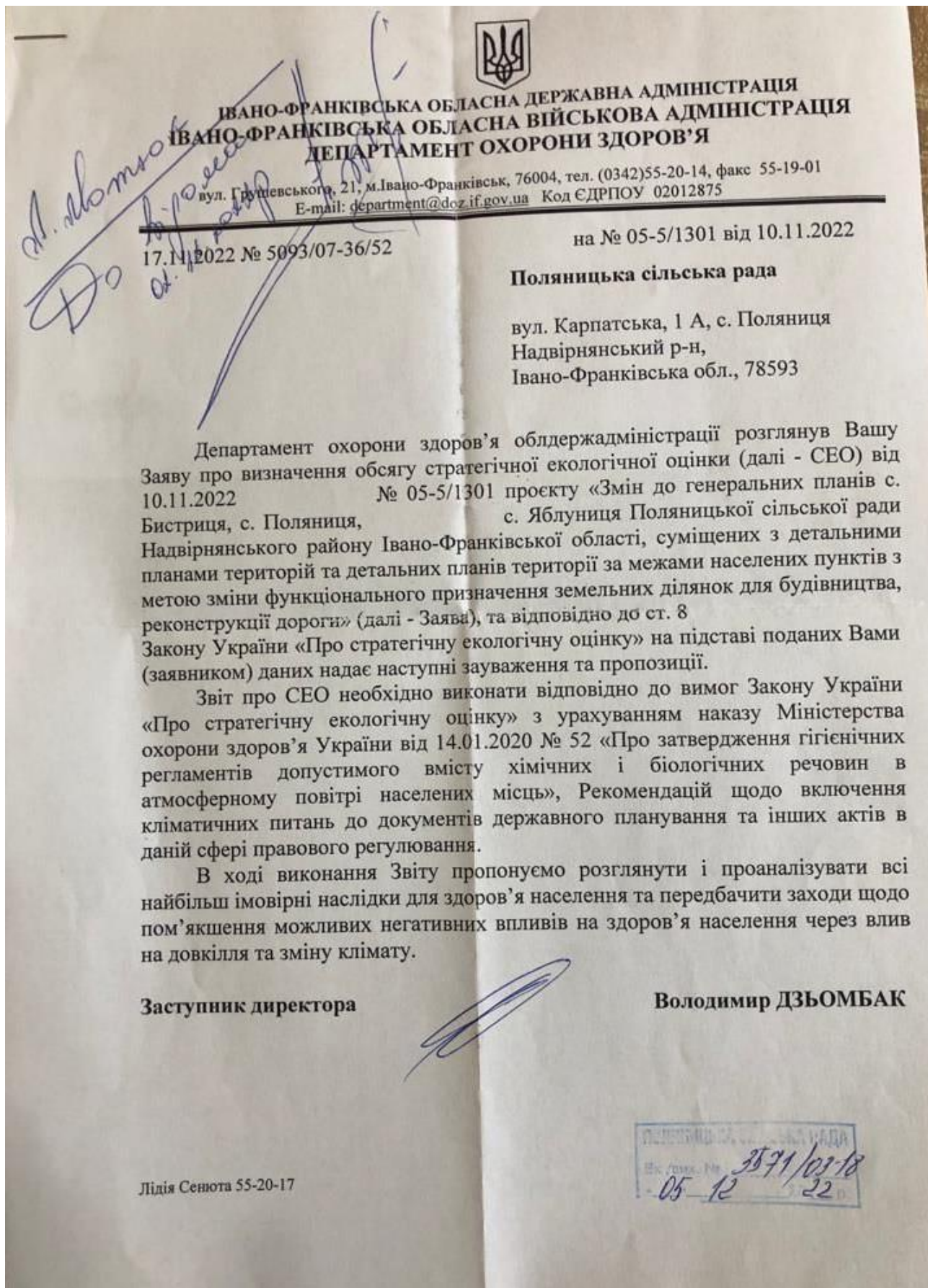
Начальник управління

Андрій ПЛІХТЯК

Гуменяк
Фединяк
52-61-50

Лист від Департаменту охорони здоров'я Івано-Франківської обласної військової адміністрації щодо визначення обсягу СЕО

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

вул. Грушевського, 21, м.Івано-Франківськ, 76004, тел. (0342)55-20-14, факс 55-19-01
E-mail: department@doz.if.gov.ua Код ЄДРПОУ 02012875

Л. Сеньота
До Директора
17.11.2022 № 5093/07-36/52

на № 05-5/1301 від 10.11.2022

Поляницька сільська рада

вул. Карпатська, 1 А, с. Поляниця
Надвірнянський р-н,
Івано-Франківська обл., 78593

Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації розглянув Вашу Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (далі - СЕО) від 10.11.2022 № 05-5/1301 проекту «Змін до генеральних планів с. Бистриця, с. Поляниця, с. Яблуниця Поляницької сільської ради Надвірнянського району Івано-Франківської області, суміщених з детальними планами територій та детальних планів території за межами населених пунктів з метою зміни функціонального призначення земельних ділянок для будівництва, реконструкції дороги» (далі - Заява), та відповідно до ст. 8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» на підставі поданих Вами (заявником) даних надає наступні зауваження та пропозиції.

Звіт про СЕО необхідно виконати відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з урахуванням наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.01.2020 № 52 «Про затвердження гігієнічних регламентів допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць», Рекомендацій щодо включення кліматичних питань до документів державного планування та інших актів в даній сфері правового регулювання.

В ході виконання Звіту пропонуємо розглянути і проаналізувати всі найбільш імовірні наслідки для здоров'я населення та передбачити заходи щодо пом'якшення можливих негативних впливів на здоров'я населення через вплив на довкілля та зміну клімату.

Заступник директора

Володимир ДЗЬОМБАК

Лідія Сеньота 55-20-17

Політична партія ВОСІС
№ докум. № 3591/03-18
05-12-22